

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2011. gada 30. novembrī*

Lieta T-208/06

Quinn Barlo Ltd, Kavana [*Cavan*] (Īrija),

Quinn Plastics NV, Gēla [*Geel*] (Beļģija),

Quinn Plastics GmbH, Mainca [*Mayence*] (Vācija),

ko pārstāv V. Blau [*W. Blau*], F. Veikmanss [*F. Wijckmans*] un F. Teitshāfers [*F. Tuytschaever*], advokāti,

prasītājas,

pret

Eiropas Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja V. Botka [*V. Bottka*] un S. Noe [*S. Noë*], pēc tam V. Botka un N. Kāna [*N. Khan*], pārstāvji,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda – angļu.

par prasību atcelt Komisijas 2006. gada 31. maija Lēmuma C(2006) 2098, galīgā redakcija, par EK līguma 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/F/38.645 — Metakrilāti) 1. un 2. pantu, ciktāl tas attiecas uz prasītājām, kā arī, pakārtoti, prasība atcelt šī lēmuma 2. pantu tiktāl, ciktāl ar to prasītājām ir uzlikts naudas sods, vai, vēl pakārtotāk, prasība samazināt šo naudas sodu.

VISPĀRĒJĀ TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs O. Cūcs [*O. Czúcz*], tiesneši I. Labucka (referente) un D. Gracijs [*D. Gratsias*],

sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 10. maija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Strīda priekšvēsture

- ¹ Ar Komisijas 2006. gada 31. maija Lēmumu C(2006) 2098, galīgā redakcija, par EK līguma 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/F/38.645 — Metakrilāti, turpmāk tekstā — “apstrīdētais lēmums”) Eiropas

Kopienų Komisija tostarp konstatēja, ka noteikts skaits uzņēmumu bija pārkāpuši EK līguma 81. pantu un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) 53. pantu, vairākos laikposmos no 1997. gada 23. janvāra līdz 2002. gada 12. septembrim piedaloties nolīgumu un saskaņotu darbību kopumā metakrilātu nozarē visā EEZ teritorijā (apstrīdētā lēmuma 1. pants).

- 2 Apstrīdētais lēmums ir pieņemts par vienotu un turpinātu pārkāpumu attiecībā uz šādiem trīs polimetilmetakrilāta (turpmāk tekstā — “PMMA”) produktiem: lēmumu masām, cietajām loksņēm un sanitārajiem izstrādājumiem. No apstrīdētā lēmuma izriet, ka katrs no šiem trīs PMMA produktiem ir gan fiziski, gan ķīmiski atšķirīgs un tos izmanto dažādiem mērķiem, bet, tā kā to ražošanā tiek izmantota viena un tā pati izejviela — metilmetakrilāts (turpmāk tekstā — “MMA”), šos produktus var iedalīt vienā homogēnā produktu grupā (apstrīdētā lēmuma 4.–8. apsvērumi).

- 3 Atbilstoši apstrīdētajam lēmumam attiecīgais pārkāpums galvenokārt izpaudās kā cenu apspriešana, kā arī nolīgumu par cenām noslēgšana, ieviešana un kontrole, paredzot vai nu paaugstināt cenas, vai vismaz tās stabilizēt iepriekšējā līmenī; klientiem piemērojamo pakalpojumu papildu izmaksu apspriešana; apmaiņa ar komerciāli nozīmīgu un konfidenciālu informāciju par tirgiem un/vai uzņēmumiem, kā arī dalība regulārās sanāksmēs un citi kontakti, lai atvieglotu pārkāpuma izdarīšanu (apstrīdētā lēmuma 1. pants un tā 1.–3. apsvērumi).

- 4 Apstrīdētais lēmums bija adresēts *Degussa AG, Röhm GmbH & Co. KG* un *Para-Chemie GmbH* (turpmāk tekstā kopā sauktas — “*Degussa*”), *Total SA, Elf Aquitaine SA, Arkema SA* (iepriekš *Atofina SA*), *Altuglas International SA* un *Altumax Europe SAS* (turpmāk tekstā kopā sauktas — “*Atofina*”), *Lucite International Ltd* un *Lucite*

International UK Ltd (turpmāk tekstā kopā sauktas — “*Lucite*”), *ICI plc*, kā arī prasītājām: *Quinn Barlo Ltd*, *Quinn Plastics NV* un *Quinn Plastics GmbH*.

- 5 Prasītājas ietilpst Īrijā reģistrētā konglomerātā *Quinn Group Ltd*, kurš 2004. gada 7. maijā pēc attiecīgā pārkāpuma perioda ieguva visas *Barlo* grupas (*Barlo Group plc*, vēlāk pārdēvēta par *Barlo Group Ltd*) jumta mātessabiedrības kapitāldaļas (apstrīdētā lēmuma 299. apsvērums). Prasītājas tika izveidotas pēc trīs iepriekšējo *Barlo* grupas sabiedrību (turpmāk tekstā kopā sauktas — “*Barlo*”) darbību apvienošanas grupā *Quinn* 2005. gada janvārī:
- *Quinn Plastics GmbH* ir *Barlo Plastics GmbH* tiesību un saistību pārņēmēja. Saskaņā ar apstrīdēto lēmumu *Barlo Plastics GmbH* ir piedalījusies slepenās norunās, kas ir konstatētas metakrilātu nozarē (apstrīdētā lēmuma 297. apsvērums);
 - *Quinn Plastics NV* ir *Barlo Plastics NV* tiesību un saistību pārņēmēja. *Barlo Plastics NV* bija *Barlo Plastics GmbH* mātessabiedrība, kurai netieši piederēja visas tās kapitāldaļas (apstrīdētā lēmuma 38., 43. un 301. apsvērums);
 - *Quinn Barlo* ir *Barlo Group Ltd* tiesību un saistību pārņēmēja. Tā ir agrākās *Barlo* grupas mātessabiedrība, kurai tieši vai netieši pieder visas agrāko *Barlo* grupas sabiedrību kapitāldaļas (apstrīdētā lēmuma 300. un 301. apsvērums).
- 6 Visas prasītājas ir apstrīdētā lēmuma adresātes, jo Komisija uzskatīja, ka *Quinn Barlo* un *Quinn Plastics NV* bija atbildīgas par *Quinn Plastics GmbH* (agrāk *Barlo Plastics GmbH*) rīcību pārkāpuma laikā (apstrīdētā lēmuma 301. un 304. apsvērums un 1. pants).

- 7 Izmeklēšana, kas noslēdzās ar apstrīdētā lēmuma pieņemšanu, tika uzsākta pēc tam, kad *Degussa* 2002. gada 20. decembrī iesniedza pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda saskaņā ar Komisijas 2002. gada 19. februāra Paziņojumu par atbrīvojumu no sodanaudas vai sodanaudas samazināšanu karteļa gadījumos [atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda samazināšanu aizliegtu vienošanos gadījumos] (OV C 45, 3. lpp.; turpmāk tekstā — “Paziņojums par sadarbību”).
- 8 2003. gada 25. un 26. martā Komisija veica pārbaudes uzņēmumu *Atofina*, *Barlo*, *Degussa* un *Lucite* telpās (apstrīdētā lēmuma 59. apsvērums). Pēc šīm pārbaudēm *Atofina* un *Lucite* attiecīgi 2003. gada 3. aprīlī un 11. jūlijā iesniedza pieteikumus par atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda samazinājumu saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību (apstrīdētā lēmuma 60. un 66. apsvērums). 2004. gada 18. oktobrī *ICI* iesniedza pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību (apstrīdētā lēmuma 83. apsvērums). *Barlo* nav iesniegusi pieteikumu atbilstoši minētajam paziņojumam.
- 9 No 2003. gada 9. aprīļa līdz 2004. gada 29. jūlijam Komisija nosūtīja *Barlo* vairākus lūgumus sniegt informāciju saskaņā ar Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17, Pirmā regula par [EKL 81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.), 11. pantu un pēc tam saskaņā ar Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 18. pantu (apstrīdētā lēmuma 62.–79. apsvērums).
- 10 2005. gada 17. augustā Komisija pieņēma paziņojumu par iebildumiem saistībā ar vienotu un turpinātu pārkāpumu attiecībā uz *MMA*, kā arī attiecībā uz lēmumu masām no *PMMA*, cietajām loksnēm no *PMMA* un sanitārajiem izstrādājumiem no *PMMA* un to nosūtīja tostarp prasītājām un *Quinn Plastics SA* (apstrīdētā lēmuma 85. apsvērums).

- 11 2005. gada 15. un 16. decembrī notika uzklauššana.
- 12 Ņemot vērā informāciju, ko sniedza uzņēmumi savās atbildēs uz paziņojumu par iebildumiem, kā arī uzklauššanas laikā gūto informāciju, Komisija nolēma atteikties no dažiem iebildumiem, tostarp:
- iebildumiem pret visām sabiedrībām, kurām ir adresēts paziņojums par iebildumiem, par pārkāpuma daļu attiecībā uz *MMA*;
 - iebildumiem pret prasītājām un *Quinn Plastics SA* attiecībā uz lēmumu masām no *PMMA*;
 - iebildumiem pret *Quinn Plastics SA* par cietajām loksnēm no *PMMA* (apstrīdētā lēmuma 93. apsvērums).
- 13 Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu 2006. gada 31. maijā. Attiecībā uz prasītājām Komisija konstatēja, ka tās ir piedalījušās iepriekš 1.–3. punktā minētajos pret konkurenci vērstos nolīgumos un saskaņotās darbībās laikā no 1998. gada 30. aprīļa līdz 2000. gada 21. augustam (apstrīdētā lēmuma 1. panta l)–n) apakšpunkts), un tām uzlika naudas sodu EUR 9 miljonu apmērā, par kura samaksu tās bija solidāri atbildīgas (apstrīdētā lēmuma 2. panta e) apakšpunkts).
- 14 Attiecībā uz naudas soda apmēra aprēķinu Komisija, pirmkārt, pārbaudīja pārkāpuma smagumu un vispirms konstatēja, ka, ņemot vērā pārkāpuma raksturu un faktu, ka tas aptvēra visu EEZ teritoriju, tas bija kvalificējams kā sevišķi smags pārkāpums Pamatnostādņu sodanaudas noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un

EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — “Pamatnostādnes”) izpratnē (apstrīdētā lēmuma 319.–331. apsvērumš).

- 15 Turpinot Komisija uzskatīja, ka sevišķi smagu pārkāpumu kategorijā varēja piemērot diferencētu pieeju pret uzņēmumiem, lai ņemtu vērā to faktisko ekonomisko spēju izraisīt būtisku kaitējumu konkurencei. Šajā ziņā tā konstatēja, ka šajā lietā attiecīgos uzņēmumus “[varēja] iedalīt [trīs] kategorijās atkarībā no to apgrozījuma lieluma, kas īstenots, pārdodot tos *PMMA* produktus, attiecībā uz kuriem bija noslēgta vienošanās, kurā piedalījās šie uzņēmumi”. Komisija noteica, ka *Barlo*, kuras apgrozījums par cietajām loksnēm 2000. gadā EEZ bija EUR 66,37 miljoni, bija klasificējama trešajā kategorijā.
- 16 Turklāt, joprojām runājot par diferencētu pieeju, Komisija piemēroja attiecībā uz prasītājām aprēķināto naudas soda sākumsummas samazinājumu 25 % apmērā, sniedzot šādu pamatojumu (apstrīdētā lēmuma 335. apsvērumš):

“Komisija ņem vērā faktu, ka nav skaidri zināms, vai *Barlo* piedalījās slepenās sarunās par lēmumu masām no *PMMA* vai sanitārajiem izstrādājumiem no *PMMA*. Tādējādi šķiet, ka *Barlo* nebija zināms vai arī tai varēja vispār nebūt zināms par vispārējo pret konkurenci vērsto darbību shēmu [..].”

- 17 Šie apsvērumi lika Komisijai noteikt prasītājām uzliedzamā naudas soda sākumsummu EUR 15 miljonu apmērā (apstrīdētā lēmuma 336. apsvērumš).

- 18 Otrkārt, Komisija pārbaudīja pārkāpuma ilgumu un konstatēja, ka, ņemot vērā, ka prasītājas bija piedalījušās pārkāpumā divus gadus un trīs mēnešus, tad sākumsumma bija jāpalielina par 20% (10% par pilnu piedalīšanās gadu) (apstrīdētā lēmuma 351.–353. apsvērums). Tādējādi prasītājām piemērojamā naudas soda pamatsumma tika noteikta EUR 18 miljonu apmērā (apstrīdētā lēmuma 354. apsvērums).
- 19 Treškārt, Komisija pārbaudīja atbildību pastiprinošus un mīkstinošus apstākļus. Tā nekonstatēja nekādus prasītāju atbildību pastiprinošus apstākļus. Attiecībā uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem Komisija pieņēma prasītāju argumentu, atbilstoši kuram tām bija tikai pasīva un nenozīmīga loma pārkāpumā, un līdz ar to Komisija tām piešķīra naudas soda apmēra samazinājumu par 50% (apstrīdētā lēmuma 372.–374. apsvērums).
- 20 Komisija noraidīja pārējos prasītāju apgalvotos atbildību mīkstinošos apstākļus (apstrīdētā lēmuma 375.–396. apsvērums) un tādēļ noteica naudas sodu EUR 9 miljonu apmērā (apstrīdētā lēmuma 397. apsvērums). Ņemot vērā, ka prasītājām netika piemērots Paziņojums par sadarbību, iepriekš minētā summa ir galīgais tām uzliktā naudas soda apmērs.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

- 21 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas [iepriekš — Pirmās instances tiesa] kancelejā iesniegts 2006. gada 8. augustā, prasītājas cēla šo prasību.
- 22 Tā kā tika grozīts Vispārējās tiesas palātu sastāvs, tiesnese referente tika pārcelta uz trešo palātu, kurai attiecīgi tika nodota šī lieta.

- 23 Pēc tiesneses referentes ziņojuma Vispārējā tiesa (trešā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu un tiesvedības organizatorisko pasākumu ietvaros Komisijai tika lūgts atbildēt uz noteiktiem jautājumiem un iesniegt dokumentus. Komisija noteiktajā termiņā izpildīja šo lūgumu.
- 24 Tika uzklauti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz jautājumiem, ko Vispārējā tiesa uzdeva 2011. gada 10. maija tiesas sēdē. Turklāt Komisija iesniedza papildu dokumentus, izpildot iepriekšējā punktā minēto lūgumu, un šie dokumenti tika iekļauti lietas materiālos. Tā kā prasītājas apgalvoja, ka tās ir varējušas pieņemt nostāju par šiem dokumentiem tiesas sēdes laikā, tad, šai sēdei noslēdzoties, mutvārdu process tika slēgts.
- 25 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- galvenokārt — atcelt apstrīdētā lēmuma 1. un 2. pantu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz prasītājām;
 - pakārtoti — atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz prasītājām;
 - pakārtotāk — atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu tiktāl, ciktāl ar to prasītājām ir uzlikts naudas sods EUR 9 miljonu apmērā, un samazināt naudas soda apmēru atbilstoši argumentiem, kuri ir izvirzīti šīs prasības pamatojumā;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

26 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt kā nepamatotu;

- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

27 Prasības pamatojumam prasītājas izvirza divus pamatus. Pirmais pamats ir par EKL 81. panta pārkāpumu. Otrais pamats ir par Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punkta, Pamatnostādņu un samērīguma principa pārkāpumu.

Par pirmo pamatu — EKL 81. panta pārkāpumu

28 Attiecībā uz pirmo pamatu prasītājas būtībā apgalvo, ka Komisija nav pietiekami pierādījusi, kādēļ *Barlo* rīcība bija uzskatāma par EKL 81. panta pārkāpumu. Šis pamats būtībā ir sadalīts trīs daļās. Pirmā pamata pirmajā daļā prasītājas apstrīd Komisijas vērtējumu attiecībā uz piecām sanāksmēm, ar ko tiek pamatots apstrīdētais lēmums tiktāl, ciktāl tas attiecas uz prasītājam, un iebilst Komisijai, ka tā nav ņēmusi vērā to, ka nepastāvēja nekāda cita saziņa vai informācijas apmaiņa, kurā tās būtu vainojamas. Attiecībā uz pirmā pamata otro daļu prasītājas apgalvo, ka Komisija nav pierādījusi, ka *Barlo* ir piedalījies “vienotā un kopīgā pret konkurenci vērstā shēmā”. Attiecībā

uz pirmā pamata trešo daļu prasītājas apgalvo, ka Komisija nav pierādījusi, ka *Barlo* ir piedalījies turpinātā pārkāpumā.

Par pirmā pamata pirmo daļu par kļūdainu vērtējumu attiecībā uz sanāksmēm un citiem kontaktiem vai informācijas apmaiņu, kurā būtu vainojama *Barlo*

29 Ši pirmā pamata daļa balstās uz trīs iebildumiem.

30 Vispirms, kaut arī atzīstot *Barlo* klātbūtni četrās no piecām attiecīgajām sanāksmēm (proti, sanāksmēs, kas notika Vācijā, Dernbašā 1998. gada aprīlī, Darmštatē 1998. gada 29. jūnijā, Heidelbergā 2000. gada 24. februārī un Daidshaimā 2000. gada 21. augustā), prasītājas tomēr apgalvo, ka Komisija nav pierādījusi, ka šīs sabiedrības piedalīšanās šajās sanāksmēs ir uzskatāma par nozīmīgu konkurences ierobežojumu un EKL 81. panta pārkāpumu. Turpinot prasītājas apstrīd to, ka *Barlo* esot piedalījies piektajā attiecīgajā sanāksmē, proti, sanāksmē Barselonā 1999. gada maijā vai jūnijā, un tās uzskata, ka Komisija nav pierādījusi, ka šāda sanāksme ir notikusi. Visbeidzot prasītājas apgalvo, ka Komisija nav ņēmusi vērā faktu, ka, izņemot viena *Barlo* pārstāvja piedalīšanos četrās minētajās sanāksmēs, Komisija nav pierādījusi nekādu citu pret konkurenci vērstu saziņu vai apmaiņu ar informāciju, kurā būtu vainojamas prasītājas.

— Par četrām sanāksmēm, kurās *Barlo* klātbūtne tiek atzīta

31 Prasītājas apstrīd, ka tās esot pārkāpušas EKL 81. pantu tādēļ, ka viens *Barlo* pārstāvis ir piedalījies četrās attiecīgajās sanāksmēs. Pirmkārt, prasītājas apstrīd šo apstrīdētajā lēmumā ietverto sanāksmju aprakstu, jo tas nav pietiekami pamatots ar

pierādījumiem. Otrkārt, prasītājas apgalvo, ka *Barlo* rīcībai bija "leģitīms izskaidrojums". Prasītājas norāda, ka aizliegtās vienošanās dalībnieku intereses nebija katrā ziņā saskanīgas ar *Barlo* interesēm tādēļ, ka minētā sabiedrība nedarbojās ne *MMA* nozarē, ne *PMMA* produktu nozarē. Prasītājas apgalvo, ka *Barlo* cenu politika bija nesavienojama ar aizliegtas vienošanās mērķiem un ka *Barlo* tirgus daļa pieauga, tādēļ aizliegtās vienošanās dalībnieki acīmredzot gribēja pārbaudīt, vai tajā varēja iekļaut *Barlo*, to uzaicinot piedalīties sanāksmēs ar "nevainīgu" dienaskārtību vai uz tikšanos, kad nebija paredzēta nekāda sanāksme. Komisijas lietas materiālos iekļautie pierādījumi pierādot, ka šie mēģinājumi esot bijuši neveiksmīgi un ka *Barlo* turpināja īstenot pati savu uzņēmējdarbības politiku, kuras mērķis bija palielināt savu tirgus daļu.

32 Šajā ziņā iesākumā ir jāatgādina, ka saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 1. pantu prasītājas ir pārkāpušas EKL 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu, "piedaloties [...] nolīgumu un saskaņotu darbību kopumā metakrilātu nozarē visā EEZ teritorijā, kas izpaudās kā cenu apspriešana, kā arī nolīgumi par cenām un kopīgi noteikto cenu ieviešana un kontrole, paaugstinot cenas vai vismaz stabilizējot tā brīža cenas; klientiem piemērojamo pakalpojumu papildu izmaksu apspriešana, komerciāli nozīmīgas un konfidenciālas informācijas apmaiņa par tirgiem un/vai uzņēmumiem, kā arī piedalīšanās regulārās sanāksmēs un cita veida kontaktos, lai atvieglotu pārkāpuma izdarīšanu, tostarp tā kontroli un ieviešanu".

33 Atbilstoši EKL 81. panta 1. punktam ar kopējo tirgu nav saderīgi un ir aizliegti visi nolīgumi uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kuri var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū.

- 34 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jēdzieni “vienošanās” un “saskaņotas darbības” EKL 81. panta 1. punkta izpratnē aptver slepenu norunu formas, kurām ir viens un tas pats raksturs un kuras atšķiras tikai pēc to intensitātes un izpausmes veidiem (Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4125. lpp., 131. un 132. punkts, un 2009. gada 4. jūnija spriedums lietā C-8/08 *T-Mobile Netherlands* u.c., Krājums, I-4529. lpp., 23. punkts).
- 35 Lai varētu uzskatīt, ka pastāv vienošanās EKL 81. panta 1. punkta izpratnē, pietiek ar to, ka attiecīgie uzņēmumi ir izteikuši kopīgu gribu darboties tirgū noteiktā veidā (Vispārējās tiesas 1991. gada 17. decembra spriedums lietā T-7/89 *Hercules Chemicals*/Komisija, *Recueil*, II-1711. lpp., 256. punkts, un 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-9/99 *HFB* u.c./Komisija, Krājums, II-1487. lpp., 199. punkts).
- 36 Ar saskaņotu darbību jēdzienu ir domāts koordinācijas veids starp uzņēmumiem, kuri, nenoslēdzot vienošanos šī vārda īstajā nozīmē, apzināti aizstāj konkurences risku ar praktisku sadarbību (iepriekš 34. punktā minētais Tiesas spriedums lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 115. punkts, un 1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-199/92 P *Hüls*/Komisija, *Recueil*, I-4287. lpp., 158. punkts).
- 37 Šajā ziņā ar EKL 81. panta 1. punktu ir aizliegta jebkāda tieša vai netieša kontaktu nodibināšana starp šādiem saimnieciskās darbības subjektiem, lai ietekmētu faktiskā vai potenciāla konkurenta rīcību tirgū vai arī šādam konkurentam atklātu savu paša īstenošanai paredzēto vai iepļānoto rīcību tirgū, tiklīdz šo kontaktu mērķis vai sekas ir tādu konkurences apstākļu rašanās, kas neatbilstu normāliem attiecīgā tirgus apstākļiem (šajā ziņā skat. iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 115.–117. punkts, un iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā *T-Mobile Netherlands* u.c., 33. punkts).

- 38 No minētā tostarp izriet, ka informācijas apmaiņa starp konkurentiem var būt pretrunā konkurences noteikumiem tad, ja ar to samazina vai novērš konkrētā tirgus funkcionēšanas nenoteiktības pakāpi, kuras sekas ir ierobežota konkurence uzņēmumu starpā (skat. iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā *T-Mobile Netherlands* u.c., 35. punkts).
- 39 Turklāt ir jāuzsver, ka, lai novērtētu, vai saskaņotās darbības ir aizliegtas ar EKL 81. panta 1. punktu, to konkrēto seku vērā ņemšana tātad ir lieka, ja ir redzams, ka to mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū. Līdz ar to nav jāpārbauda saskaņotās darbības sekas, ja ir pierādīts tās pret konkurenci vērstais raksturs (skat. iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā *T-Mobile Netherlands* u.c., 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Turklāt, pat ja saskaņoto darbību jēdziens līdzās saskaņošanai uzņēmumu starpā nozīmē šai saskaņošanai atbilstošu rīcību tirgū un cēloņsakarību starp šiem abiem elementiem, tomēr ir jāpieņem ar pretējiem pierādījumiem, kuri ir jāiesniedz attiecīgajiem saimnieciskās darbības subjektiem, atspēkojama prezumpcija, ka uzņēmumi, kas piedalās darbību saskaņošanā un kas turpina darboties tirgū, ņem vērā informāciju, kas iegūta, tiem apmainoties ar saviem konkurentiem, lai noteiktu savu rīcību šajā tirgū (šajā ziņā skat. iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā *T-Mobile Netherlands* u.c., 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Salikta pārkāpuma gadījumā, kad vairāki ražotāji vairāku gadu garumā mēģina kopīgi regulēt tirgu, no Komisijas nevar prasīt, lai tā precīzi kvalificētu katra uzņēmuma pārkāpumu katrā konkrētajā brīdī kā nolīgumu vai saskaņotu darbību, jo katrā ziņā uz abiem minētajiem pārkāpuma veidiem attiecas EKL 81. pants (šajā ziņā skat. iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā *Komisija/Anic Partecipazioni*, 111.–114. punkts, un Vispārējās tiesas 1999. gada 20. aprīļa spriedumu apvienotajās

lietās no T-305/94 līdz T-307/94, no T-313/94 līdz T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 un T-335/94 *Limburgse Vinyl Maatschappij u.c./Komisija, Recueil*, II-931. lpp., 696. punkts).

- 42 Šajā kontekstā vienota pārkāpuma divkārša kvalificēšana par “nolīgumu un saskaņotu darbību” ir jāsaprot kā tāda, kas attiecas uz saliktu kopumu, kurā ietilpst faktiskie apstākļi, no kuriem daži ir kvalificēti kā nolīgumi, bet citi kā saskaņotas darbības EKL 81. panta 1. punkta izpratnē, kurā specifiski nav paredzēta šāda salikta pārkāpuma veida kvalifikācija (iepriekš 35. punktā minētais spriedums lietā *Hercules Chemicals/Komisija*, 264. punkts, un iepriekš 35. punktā minētais spriedums lietā *HFB u.c./Komisija*, 187. punkts).
- 43 Attiecībā uz pierādījumu sniegšanu ir jāatgādina, ka Komisijai jāsniedz tādi pierādījumu elementi, kas ir juridiski pietiekami un atbilstoši, lai pierādītu, ka pastāv EKL 81. panta 1. punkta pārkāpuma sastāvu veidojoši fakti (Tiesas 1998. gada 17. decembra spriedums lietā *C-185/95 P Baustahlgewebe/Komisija, Recueil*, I-8417. lpp., 58. punkts). Šajā ziņā Komisijai ir jāpamatojas uz precīziem un saskanīgiem pierādījumiem, lai radītu stingru pārliecību, ka pārkāpums ir izdarīts (skat. Vispārējās tiesas 2000. gada 6. jūlija spriedumu lietā *T-62/98 Volkswagen/Komisija, Recueil*, II-2707. lpp., 43. punkts un tajā minētā judikatūra; Vispārējās tiesas 2008. gada 8. jūlija spriedums lietā *T-54/03 Lafarge/Komisija, Krājumā nav publicēts*, 55. punkts).
- 44 Tomēr ne visiem Komisijas sniegtajiem pierādījumiem ir katrā ziņā jāatbilst šiem kritērijiem attiecībā uz katru no pārkāpuma elementiem. Pietiek, ka iestādes sniegtais norāžu kopums, izvērtēts visaptveroši, atbilst šai prasībai (skat. Vispārējās tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumu apvienotajās lietās *T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 JFE Engineering u.c./Komisija, Krājums, II-2501. lpp., 180. punkts* un tajā minētā judikatūra).

- 45 Norādes, uz kurām lēmumā atsaukusies Komisija, lai pierādītu, ka uzņēmums izdarījis EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, ir jāizvērtē nevis izolēti, bet gan kopumā (skat. Vispārējās tiesas 2008. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-53/03 *BPB*/Komisija, Krājums, II-1333. lpp., 185. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 46 Tāpat ir jāņem vērā, ka pret konkurenci vērstās darbības parasti norisinās slepeni un tādēļ vairumā gadījumu pret konkurenci vērstas darbības vai nolīguma pastāvēšana ir jāizsecina no noteiktām sakritībām vai norādēm, kuras, skatot tās kopsakarā un nepastāvot citam loģiskam izskaidrojumam, var būt pierādījums, ka ir noticis konkurences tiesību normu pārkāpums (Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 55.–57. punkts).
- 47 Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Komisijai pietiek pierādīt, ka attiecīgais uzņēmums ir piedalījies sanāksmēs, kurās noslēgtas pret konkurenci vērstas vienošanās, un nav skaidri vērsies pret tām, lai pietiekami pierādītu, ka minētais uzņēmums ir aizliegtās vienošanās dalībnieks. Kad ir konstatēta dalība šādās sanāksmēs, tad uzņēmumam ir jāiesniedz norādes, kas apliecinātu, ka tā dalība sanāksmēs nekādi nav bijusi vēsta pret konkurenci, un jāpierāda, ka tas saviem konkurentiem ir darījis zināmu, ka piedalījies šajā sanāksmē ar no viņu mērķiem atšķirīgu mērķu vadīts (iepriekš 36. punktā minētais spriedums lietā *Hüls*/Komisija, 155. punkts; iepriekš 34. punktā minētais spriedums lietā *Komisija/Anic Partecipazioni*, 96. punkts, un iepriekš 46. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 81. punkts).
- 48 Iemesls, kas ir pamatā šim tiesību principam, ir tāds, ka, piedaloties minētajā sanāksmē un publiski nenorobežojoties no tās satura, uzņēmums ir ļāvis pārējiem dalībniekiem domāt, ka tas piekrīt šajā sanāksmē nolemtajam un rīkosies saskaņā ar to (iepriekš 46. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 82. punkts).

- 49 Turklāt apstākļi, ka uzņēmums neīsteno tās sanāksmes rezultātus, kuras mērķis ir vērsts pret konkurenci, neatbrīvo uzņēmumu no atbildības par dalību aizliegtā vienošanās, ja vien tas nav publiski paziņojis, ka norobežojas no sanāksmē nolemtā (skat. iepriekš 46. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 85. punkts).
- 50 Turklāt ir ticis nolemts, ka publiskas norobežošanās jēdziens kā no atbildības atbrīvojošs apstākļi ir jāinterpretē šauri. It īpaši saimnieciskās darbības subjekta klusēšana sanāksmē, kuras laikā ir notikusi prettiesiska saskaņota darbība par konkrētu jautājumu saistībā ar cenu politiku, nevar tikt pielīdzināta stingrai un nepārprotamai nepieņemšanai (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2006. gada 5. decembra spriedumu lietā T-303/02 *Westfalen Gassen Nederland*/Komisija, Krājums, II-4567. lpp., 103. un 124. punkts).
- 51 Tomēr ir arī jānorāda, ka iepriekš minētā judikatūra par klusējot dotu pieņemšanu pamatojas uz premisu, ka attiecīgais uzņēmums ir piedalījies sanāksmēs, kurās ir tikuši noslēgti pret konkurenci vērsti nolīgumi (iepriekš 46. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 81. punkts), vai sanāksmēs, kuras ir acīmredzami vērstas pret konkurenci (iepriekš 36. punktā minētais spriedums lietā *Hüls*/Komisija, 155. punkts). Tātad, ja sanāksmes pret konkurenci vērsta raksturs nav pierādīts veidā, kas neatstāj nekādas šaubas, šo judikatūru nevar piemērot (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2007. gada 12. septembra spriedumu lietā T-36/05 *Coats Holdings* un *Coats*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 91. punkts).
- 52 Attiecībā uz prasītāju argumentiem par paziņojumu, kuri izteikti saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību iesniegtajos pieteikumos, pierādījumu vērtību ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru neviena Eiropas Savienības tiesību norma vai vispārējs tiesību princips neaizliedz Komisijai attiecībā pret kādu uzņēmumu atsaukties uz citu apsūdzēto uzņēmumu paziņojumiem (iepriekš 41. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, 512. punkts). Līdz ar

to paziņojumus, kuri ir izteikti saistībā ar Paziņojumu par sadarbību, nevar uzskatīt par tādiem, kuriem nav pierādījuma spēka vienīgi šāda iemesla dēļ (iepriekš 43. punktā minētais spriedums lietā *Lafarge/Komisija*, 57. un 58. punkts).

- 53 Ir saprotama zināma neuzticēšanās prettiesiskas aizliegtas vienošanās galveno dalībnieku brīvprātīgi sniegtajiem materiāliem, jo šie dalībnieki varētu samazināt savu un palielināt citu dalībnieku ieguldījuma nozīmi pārkāpuma izdarīšanā. Tomēr, ņemot vērā Paziņojumā par sadarbību paredzētajai procedūrai piemītošo loģiku, tas, ka ir izteikts lūgums piemērot Paziņojumā par sadarbību paredzētās priekšrocības, lai saņemtu naudas soda apmēra samazinājumu, ne vienmēr rada pamudinājumu iesniegt sagrozītus pierādījumus par citiem inkriminētās aizliegtās vienošanās dalībniekiem. Faktiski ikviens mēģinājums maldināt Komisiju var radīt šaubas par šāda lūguma iesniedzēja godīgumu, kā arī to, cik pilnīga ir uzņēmuma sadarbība, un tātad apdraudēt tā iespēju saņemt visas Paziņojumā par sadarbību paredzētās priekšrocības (Vispārējās tiesas 2006. gada 16. novembra spriedums lietā T-120/04 *Peróxidos Orgánicos/Komisija*, Krājums, II-4441. lpp., 70. punkts, un iepriekš 43. punktā minētais spriedums lietā *Lafarge/Komisija*, 58. punkts).
- 54 It īpaši ir jāuzskata, ka fakts, ka persona atzīstas, ka tā ir izdarījusi pārkāpumu, un tādējādi atzīst tādu faktu esamību, kuri pārsniedz tos, kas ir tieši izsecināmi no attiecīgajiem dokumentiem, tad, *a priori*, ja nav īpaši apstākļi, kas var liecināt par pretējo, šāda persona ir apņēmusies teikt taisnību. Tādēļ paziņojumi, kas ir pret iesniedzēja interesēm, principā ir uzskatāmi par īpaši ticamiem pierādījumiem (iepriekš 44. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums apvienotajās lietās *JFE Engineering u.c./Komisija*, 211. un 212. punkts; 2007. gada 26. aprīļa spriedums apvienotajās lietās T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 un T-136/02 *Bolloré u.c./Komisija*, Krājums, II-947. lpp., 166. punkts, un iepriekš 43. punktā minētais spriedums lietā *Lafarge/Komisija*, 59. punkts).

- 55 Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uzņēmuma, kas ir apsūdzēts par piedalīšanos aizliegtajā vienošanās, paziņojumu, kura pareizību apstrīd vairāki apsūdzētie uzņēmumi, nevar uzskatīt par pietiekamu pierādījumu par šo uzņēmumu izdarītā pārkāpuma pastāvēšanu, ja to nepamato citi pierādījumi (iepriekš 44. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums apvienotajās lietās *JFE Engineering u.c./Komisija*, 219. punkts; 2005. gada 25. oktobra spriedums lietā T-38/02 *Groupe Danone/Komisija*, Krājums, II-4407. lpp., 285. punkts, un iepriekš 43. punktā minētais spriedums lietā *Lafarge/Komisija*, 293. punkts).
- 56 Lai pārbaudītu uzņēmumu, kuri ir iesnieguši pieteikumu par Paziņojumu par sadarbību, izteikto paziņojumu pierādījuma spēku, Vispārējā tiesa ņem vērā tostarp to, cik nozīmīgi ir savstarpēji saskanīgi netieši pierādījumi, kas pamato šo paziņojumu atbilstību (šajā ziņā skat. iepriekš 44. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *JFE Engineering u.c./Komisija*, 220. punkts, un iepriekš 53. punktā minēto spriedumu lietā *Peróxidos Orgánicos/Komisija*, 70. punkts), un to, vai nepastāv netiešas norādes, kas liecinātu, ka šie uzņēmumi centās samazināt savu un palielināt citu dalībnieku ieguldījuma nozīmi pārkāpuma izdarīšanā (šajā ziņā skat. iepriekš 43. punktā minēto spriedumu lietā *Lafarge/Komisija*, 62. un 295. punkts).
- 57 Visbeidzot attiecībā uz pārbaudes tiesā apmēru šajā lietā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru — ja Vispārējā tiesā ir celta prasība atcelt lēmumu par EKL 81. panta 1. punkta piemērošanu — Vispārējai tiesai ir visaptveroši jāveic pilnīga pārbaude par to, vai ir izpildīti EKL 81. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi (skat. Vispārējās tiesas 2000. gada 26. oktobra spriedumu lietā T-41/96 *Bayer/Komisija, Recueil*, II-3383. lpp., 62. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 Turklāt tiesas šaubām ir jābūt vērstām par labu uzņēmumam, kas ir lēmuma, ar kuru konstatēts pārkāpums, adresāts, atbilstoši nevainīguma prezumpcijas principam, kas kā vispārējais Savienības tiesību princips ir piemērojams arī procedūrās par uzņēmumiem piemērojamo konkurences tiesību normu pārkāpumiem, kuru iznākumā var

noteikt naudas sodus vai kavējuma naudu (iepriekš 36. punktā minētais spriedums lietā *Hüls*/Komisija, 149. un 150. punkts).

- 59 Saistībā ar šādiem vispārīgiem apsvērumiem ir jāpārbauda prasītāju argumenti, kuri būtībā ir par to, ka Komisija nav pierādījusi, ka *Barlo* piedalīšanās četrās minētajās sanāksmēs ir EKL 81. panta pārkāpums.
- 60 Pirmām kārtām attiecībā uz 1998. gada aprīlī notikušo sanāksmi *Dernbaša* apstrīdētā lēmuma 151. apsvērumā tā ir aprakstīta šādi:

“1998. gada aprīlī viesnīcā [...] *Dernbaša* notika otrā no iepriekš 144. apsvērumā minētajām sanāksmēm. *Atofina* apgalvo, ka tās mērķis arī esot bijis jaunu tarifu struktūru ieviešana Vācijā un sanāksmes dalībnieki veica pasākumus, lai garantētu šo struktūru pareizu darbību un ievērošanu, it īpaši attiecībā uz augstāku cenu piemērošanu maziem apjomiem un tādu izmaksu samazināšanu, kas varētu ietekmēt klientus [...]. *Barlo* apstiprina, ka šāda sanāksme notika un ka [B.] k-ga piedalīšanās tajā norāda, ka sākumā šīs sanāksmes mērķis bija izskatīt jautājumus par tirgus attīstību, taču patiesībā dienaskārtība tika paplašināta ar jaunu tarifu struktūru paziņošanu, kurām bija jāizpaužas tādējādi, ka klientiem tiks piemērotas augstākas cenas par pakalpojumiem. Tā kā sanāksmes dalībniekiem neizdevās vienoties par pakalpojumu klientiem rēķinu piestādīšanas izmaksām, pēc sanāksmes *Barlo* neveica nekādus mēģinājumus, lai paaugstinātu vidējo cieto lokšņu no *PMMA* cenu [...]. Pat ja *Degussa* uzskata, ka ir iespējams, ka šī sanāksme ir tā pati, kas iepriekš 148. apsvērumā [...] minētā 1998. gada 16. marta sanāksme, Komisija, pamatojoties uz *Atofina* un *Barlo* paziņojumiem, secina, ka šajā apsvērumā minētā sanāksme patiesībā notika 1998. gada aprīlī.”

- 61 Gan no lietas materiāliem, gan no šī paša apstrīdētā lēmuma 151. apsvēruma teksta izriet, ka, lai noteiktu, kāda bija attiecīgās sanāksmes dienaskārtība, Komisija ir pamatojusies uz diviem elementiem, proti, uz vienu *Atofina* paziņojumu, kas bija minēts saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību iesniegtajā pieteikumā, un prasītāju atbildi uz paziņojumu par iebildumiem.
- 62 Ņemot vērā šos faktus, vispirms ir jākonstatē, ka ir juridiski pietiekami pierādīts, ka attiecīgās sanāksmes mērķis acīmredzami bija vērstš pret konkurenci.
- 63 Pirmkārt, prasītājas kļūdaini norāda, ka *B. k-ga* sniegtais apraksts ir vienīgais pierādījums par šīs sanāksmes pret konkurenci vērsto raksturu. No *Atofina* paziņojuma izriet, ka šīs sanāksmes mērķis bija nodrošināt jauno tarifu struktūru pareizu darbību un ievērošanu, un šāds mērķis ir kvalificējams kā tāds, kas acīmredzami vērstš pret konkurenci. Tas vien, ka šis ir vispārīgs apraksts, kas attiecas uz vairākām sanāksmēm, šo secinājumu negroza.
- 64 Otrkārt, ir jāuzsver, ka prasītājas neapstrīd viņu pašu pārstāvja *B. k-ga* sniegtā apraksta precizitāti. Pretēji tam, ko tās apgalvo, no šī apraksta arī var secināt, ka tā bija sanāksme par aizliegtu vienošanos. No tā izriet, ka tika paziņots par jaunām cenu struktūrām un ka šīs jaunās cenu struktūras tika apspriestas, kaut arī atbilstoši *B. k-ga* aprakstam pēc šīs diskusijas šajā ziņā netika panākta vienošanās. Tas, ka atbilstoši *B. k-ga* apgalvojumam pēc šīs diskusijas netika panākta vienošanās, nenozīmē, ka šai sanāksmei nebija acīmredzami pret konkurenci vērstš raksturs, jo vismaz tajā notika apmaiņa ar komerciāli sensitīvu informāciju.

- 65 Turklāt ir jāuzsver, ka šie divi pierādījumi viens otru apstiprina tostarp attiecībā uz diskusiju par “jaunām cenu struktūrām” un *Barlo* piedalīšanos šajā sanāksmē. Šādos apstākļos fakts, ka *Atofina* norādīja, ka šajā sanāksmē piedalījās citi uzņēmumi, kuru piedalīšanās vairs nav minēta apstrīdētajā lēmumā, nepadara Komisijas secinājumu attiecībā uz prasītājam par nepareizu.
- 66 Tāpat *Degussa* apgalvojumi tās atbildē uz paziņojumu par iebildumiem neļauj šaubīties par *Atofina* un *B. k*-ga sniegto aprakstu. Patiesībā *Degussa* vienīgi apgalvoja, ka tā nevarēja precīzi apstiprināt, ka sanāksme notika 1998. gada aprīlī, vienlaikus uzstājot uz faktu, ka to nevar arī noliegt. *Degussa* norādīja, ka varbūt tā ir tā pati sanāksme, kas notika 1998. gada 16. martā. Taču ir jāuzsver, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 92. zemsvītras piezīmes, ka *Degussa* minēja arī to, ka šajā pēdējā sanāksmē piedalījās *Barlo* pārstāvis.
- 67 Turklāt vēlākā paziņojumā, atbildot uz Komisijas lūgumu sniegt informāciju, *Atofina* arī datēja attiecīgo sēdi vairs ne aprīlī, bet 1998. gada 16. martā, vienlaikus apstiprinot tās sniegto aprakstu. Tomēr šī neskaidrība attiecībā uz attiecīgās sēdes precīzo datumu nevar atbrīvot prasītājas no atbildības, ņemot vērā viņu pašu sniegtos paziņojumus un faktu, ka izvēlētais datums, proti, 1998. gada aprīlis, nevis 1998. gada 16. marts, runā par labu prasītājam, jo Komisija par dalības pārkāpumā sākumu izvēlējās šo datumu (pēdējo aprīļa mēneša dienu).
- 68 Turpinājumā attiecībā uz *Barlo* rīcības sanāksmes Dernbašā laikā novērtējumu ir jāatgādina, ka prasītājas nenoliedz savu dalību attiecīgajā sanāksmē un neapgalvo, ka tās būtu publiski paziņojušas, ka tās norobežojas no sanāksmē nolemtā (skat. iepriekš 47. punktu).

- 69 Šādos apstākļos *Barlo* klātbūtne sanāksmē vien ir pietiekama, lai konstatētu, ka tās rīcība bija pretrunā EKL 81. pantam, jo, kā izriet no iepriekš minētā, sanāksmes dienas kārtībā ietilpa vismaz cenu apspriešana, un līdz ar to tā ir jākvalificē kā acīmredzami vērsta pret konkurenci (skat. iepriekš 37. un 38. punktu). Šajā situācijā — pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, *B.* k-gam būtu vajadzējis saprast, ka viņš piedalījās sanāksmē par aizliegtu vienošanos, un publiski no tās norobežoties (skat. iepriekš 47., 48. un 51. punktu).
- 70 Savukārt ar to, ka *Barlo* neesot paaugstinājis cenas pēc šīs sanāksmes, pat ja to uzskatītu par pierādītu, nepietiek, lai prasītājas atbrīvotu no atbildības (skat. iepriekš 49. punktu). Katrā ziņā prasītājas nepierāda, ka attiecībā uz savu rīcību tirgū *Barlo* nav ņēmusi vērā sanāksmē notikušo apmaiņu ar informāciju (skat. iepriekš 40. punktu).
- 71 Otrām kārtām attiecībā uz 1998. gada 29. jūnija sanākumi Darmštātē, kas minēta apstrīdētā lēmuma 155. apsvērumā, prasītājas neapstrīd tās pret konkurenci vērsto raksturu. Prasītājas tomēr norāda, ka nav pierādīts, ka *Barlo* bija nolūks ar savu rīcību sniegt ieguldījumu pārējo sanāksmes dalībnieku kopīgajos mērķos, un līdz ar to *Barlo* piedalīšanos šajā sanāksmē nevarot kvalificēt kā EKL 81. panta pārkāpumu.
- 72 Tomēr šiem argumentiem nevar piekrist.
- 73 Pietiek konstatēt, ka atbilstoši šīs sanāksmes aprakstam apstrīdētā lēmuma 155. apsvērumā, kuru prasītājas neapstrīd, tā bija sanāksme, kas acīmredzami vērsta pret konkurenci. Šādos apstākļos, piemērojot iepriekš 47. punktā minēto judikatūru, *Barlo* bija publiski jāpaziņo, ka tā norobežojas no sanāksmēs nolemtā.

- 74 It īpaši fakts, ka *Barlo* neļāva noprast, ka tā mainīs savu tarifu politiku (apstrīdētā lēmuma 155. apsvēruma *in fine*), nevar tikt kvalificēts par publisku norobežošanos (skat iepriekš 50. punktu).
- 75 Tāpat ir jānoraida arguments, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki uzaicināja *Barlo* piedalīties šajā sanāksmē, lai to iesaistītu šajā aizliegtajā vienošanās, un ka šis mēģinājums neizdevās. Tā kā nebija publiskas norobežošanās, tad nav pierādīts, ka *Barlo* nav ļāvusi pieņemt pārējiem sanāksmes dalībniekiem, ka tā pievienojas vai ievēros nolemto — kā to apgalvo prasītājas.
- 76 Šādos apstākļos uz lietu neattiecas prasītāju argumenti, ka, pirmkārt, tā bija pirmā sanāksme, kurā notika cenu apspriešana, piedaloties *Barlo* pārstāvim, un ka viņš negaidīja, ka sanāksmei būs šāds pret konkurenci vērstš saturs, un, otrkārt, ka *Barlo* noliedza jebkādu aktīvu piedalīšanos šajā sanāksmē un ka nav pierādīts, ka *Barlo* pēc šīs sanāksmes būtu mainījusi savu cenu politiku, un, visbeidzot, ka apstrīdētajā lēmumā nav minēts neviens *Barlo* pārstāvis, kas būtu piedalījies sanāksmēs par to, kā tiek izpildīts iepriekš norunātais. Turklāt, kā izriet no iepriekš minētā, tā nebija pirmā sanāksme, kurā piedalījās *Barlo*. Šajā ziņā *Lucite* apgalvojumiem pretrunā ir *Atofina*, *Degussa* un pašu prasītāju apgalvojumi, kā tas tika iepriekš izklāstīts.
- 77 Trešām kārtām attiecībā uz 2000. gada 24. februāra sanāksmi Heidelbergā prasītājas apgalvo, ka Komisijas sniegtais apraksts apstrīdētā lēmuma 167. apsvērumā nav pareizs un ka tā nebija sanāksme, lai noslēgtu aizliegtu vienošanos, bet “negaidīts” “mēģinājums” panākt vienošanos par tarifiem un tajā iesaistīt *Barlo*, kas neizdevās.

78 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, pirmkārt, apstrīdētā lēmuma 167. apsvērumā ir pareizi atstāstīts prasītāju izteiktā paziņojuma saturs, tām atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, kura precizitāte šajā tiesvedībā netika apstrīdēta. Savukārt pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, šis paziņojums jau pats par sevi ir pietiekams, lai pierādītu, ka attiecīgajai sanāksei bija acīmredzami pret konkurenci vērsti mērķi. No šī paziņojuma nepārprotami izriet, ka *Degussa* un *Atofina* prezentēja savas jaunās tarifu struktūras, lai iedrošinātu pārējos sanāksmes dalībniekus darīt to pašu, un ka dalībnieku starpā bija “diskusija” par šo tematu. Pat ja pieņemtu prasītāju izvirzīto apstākli, ka šī “diskusija” esot beigusies bez nekādiem taustāmiem rezultātiem, tas nav pietiekami, lai atzītu, ka šai sanāksei nebija pret konkurenci vērsti raksturs, jo tajā vismaz notika diskusijas par cenām un apmaiņa ar komerciāli nozīmīgu informāciju. Ņemot vērā, ka *Barlo* publiski nenorobežojās no šāda sanāksmes satura, prasītāju piedalīšanās aizliegtā vienošanās ir pierādīta tikai ar to vien, ka *Barlo* piedalījās šajā sanāksmē (skat. iepriekš 37. un 47.–51. punktu).

79 Otrkārt, Komisijas apgalvojumi, ka uzņēmumi “[bija] satikušies, lai pārbaudītu, kā tiek īstenotas vienošanās par cenu paaugstināšanu”, ka “tika konstatēts, ka pēdējo mēnešu laikā cenas dažu valstu tirgos nebija pieaugušas vai bija pieaugušas tikai daļēji”, un ka “sanāksmes dalībnieki [bija] arī apmainījušies ar informāciju par tirgu”, pamatojās uz *Degussa* paziņojuma saturu, kurus Komisija iesniedza pēc Vispārējās tiesas lūguma (skat. iepriekš 23. punktu). Turklāt tiktāl, ciktāl, Komisija, atsaucoties uz apstrīdētā lēmuma 117. apsvērumu, apgalvo, ka informācijas apmaiņa tostarp attiecās uz cenām tirgū, šo faktu apstiprina iepriekšējā punktā minētie prasītāju paziņojumi, kuros ir minēts fakts, ka *Degussa* un *Atofina* prezentēja savas jaunās tarifu struktūras.

80 Šādos apstākļos nevar pieņemt citus argumentus, ņemot vērā tostarp pašu prasītāju neapstrīdēto paziņojumu attiecībā uz attiecīgās sanāksmes saturu. It īpaši nav

nozīmes tam, ka apstrīdētajā lēmumā sanāksmes dalībnieku vidū nav minēts uzņēmums “Repsol”, kaut arī *Degussa* minēja, ka *Repsol* tur bija klāt, vai arī tam, ka *Lucite* neatceras, ka šajā datumā būtu notikusi kāda sanāksme. Tas pats ir sakāms par argumentiem par to, ka savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem *Degussa* veica korekcijas attiecībā uz dažiem savu iepriekšējo paziņojumu aspektiem. Turklāt šis uzņēmums neapstrīd citu pārkāpumā iesaistīto uzņēmumu starpā notikušo sarunu pret konkurenci vērsto raksturu. Visbeidzot attiecībā uz prasītāju argumentu, ka nesot pamatots Komisijas apgalvojums par to, ka apmaiņa notika par tādu informāciju, “kāda bija minēta [...] 117. apsvērumā”, ir jāatgādina, ka pašas prasītājas ir atzinušas, ka *Degussa* un *Atofina* prezentēja savas jaunās tarifu struktūras. Tātad, pat ja pieņem, ka nav pierādīts, ka notika apmaiņa attiecībā uz visu apstrīdētā lēmuma 117. apsvērumā minēto informāciju, tas nemainītu secinājumu, ka attiecīgajā sēdē notika apmaiņa ar komerciāli nozīmīgu informāciju.

- 81 Ceturtām kārtām attiecībā uz 2000. gada 21. augusta sanākumi Daidshaimā ir jānorāda, ka apstrīdētā lēmuma 168. apsvērumā ir ietverts detalizēts šīs sanāksmes apraksts, kas galvenokārt tiek pamatots ar *Lucite* pārstāvja rokrakstā izdarītām piezīmēm sanāksmes laikā, kuras tika atrastas *Lucite* telpās pārbaudes laikā un kurās tostarp ir minēts, ka *Barlo* ir paredzēts cenu pieaugums. Šo sanākumi un tās pret konkurenci vērsto raksturu apstiprināja *Lucite* savā pieteikumā par Paziņojumu par sadarbību, kā arī *Degussa* un *Atofina*. Attiecībā uz *Barlo* tā apstiprināja *Barlo* klātbūtni attiecīgajā sanāksmē, kā arī tās acīmredzami pret konkurenci vērsto raksturu, izsakot šādus apgalvojumus:

“2000. gada 21. augustā Daidshaimā notika ceturtā sanāksme [...], tās dienaskārtībā bija “elektroniskā tirdzniecība”, tā tolaik bija tēma, par kuru notika daudzas diskusijas CEFIC [Eiropas Ķīmiskās industrijas padomes] sanāksmēs. Arī šoreiz aicinājumu piedalīties sanāksmē izteica *Degussa*. Tā vietā, lai runātu par elektronisko tirdzniecību, *Degussa* un *Atofina* grozīja sanāksmes dienaskārtību, lai piedāvātu cenu pieaugumu

sākot no 2000. gada novembra. Pēc tam, kad *Degussa* un *Atofina* apmainījās ar detalizētu informāciju par savām cenām, tās paziņoja savu nolūku paaugstināt cenas 2000. gada novembrī. Atbilstoši [prasītāju] rīcībā esošajai informācijai Bernarda [*Bernard*] k-gs nepiekrita nekādi cenų paaugstināšanai [..].”

[oriģināls angļu valodā: “On 21 August 2000, a fourth meeting took place in Deidesheim [...] under the agenda of “E-Commerce” which was at that time also much discussed at CEFIC-meetings. The invitation to the meeting came again from Degussa. Instead of talking about E-Commerce, Degussa and Atofina made a change to the agenda of the meeting in order to propose a price increase for November 2000. Degussa and Atofina, after exchanging details of their prices, announced their plan to raise prices in November 2000. [The applicants] understand[...] that Mr. [B.] did not agree on any increase of prices. [..]” (atbilde uz paziņojumu par iebildumiem (Pielikums B1, 11. lpp.)]

- 82 Ņemot vērā šādus faktus, ir jākonstatē, ka ir pietiekami juridiski pierādīts, ka šai sanāksmei bija acīmredzami pret konkurenci vērsti raksturs un ka tajā piedalījās *Barlo*.
- 83 Turklāt saistībā ar šo prasību prasītājas neapstrīd apstrīdētā lēmuma 168. apsvērumā minēto aprakstu, taču tās vienīgi apgalvo, ka Komisija nav pierādījusi, ka *Barlo* piedalīšanās šajā sanāksmē bija pretrunā EKL 81. pantam, jo *Barlo* neesot piekritusi *Atofina* un *Degussa* piedāvājumiem. Tādējādi prasītājas apgalvo, ka šī sanāksme bija “negaidīts” “mēģinājums” savervēt *Barlo* piedalīties aizliegtajā vienošanās. Prasītājas turklāt apgalvo, ka neesot pierādījumu par to, ka *Barlo* esot īstenojusi šajā sanāksmē nolēmtu cenu paaugstinājumu, ko atzīstot arī Komisija, ņemot vērā, ka šīs sanāksmes datums atbilst pārkāpuma beigu datumam.
- 84 Tomēr ar šiem argumentiem nevar atspēkot Komisijas secinājumu par EKL 81. panta pārkāpumu.
- 85 Pirmkārt, argumentam, ka *Barlo* neesot piekritusi cenu paaugstināšanai, pretrunā ir *Lucite* pārstāvja rokrakstā izdarīto piezīmju saturs, kuru vēlāk apstiprināja *Lucite*, *Degussa* un *Atofina*.

- ⁸⁶ Otrkārt, pat ja pieņemtu, ka *Barlo* nav tieši piekritusi cenu paaugstināšanai, tā tomēr piedalījās sanāksmē, kura acīmredzami bija vērsta pret konkurenci un kuras laikā tika diskutēts un nolemts cenu paaugstinājums, kā arī notika apmaiņa ar komerciāli sensitīvu informāciju, tai publiski nenorobežojoties no šīs sanāksmes dienaskārtības. Šādos apstākļos ir pierādīts konkurences tiesību normu pārkāpums atbilstoši iepriekš 49. punktā minētajā judikatūrā noteiktajiem principiem. Nav nozīmes faktam, ka sanāksmes dienaskārtība *Barlo* esot bijusi “negaidīta” un ka tā neesot rikojusies atbilstoši sanāksmē nolemtajam.
- ⁸⁷ Turklāt *Atofina* paziņojums, ka “sanāksmes mērķis bija mēģināt atjaunot uzticību *Degussa*, *Ato[fin]*, *Lucite* un *Barlo* starpā, lai varētu paaugstināt cenas”, pierāda nevis, kā to apgalvo prasītājas, ka sanāksmes mērķis nebija aizliegta vienošanās, bet gan drīzāk apstiprina sanāksmes acīmredzami pret konkurenci vērsto raksturu, *Barlo* piedalīšanās tajā, kā arī faktu, ka *Barlo* bija iesaistīta aizliegtajā vienošanās jau pirms šīs sanāksmes.
- ⁸⁸ Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāsecina, ka Komisija pamatoti uzskatīja, ka *Barlo* piedalīšanās četrās iepriekš minētajās sanāksmēs bija EKL 81. panta pārkāpums.
- ⁸⁹ Šo secinājumu nevar apšaubīt ar tādiem prasītāju argumentiem, saskaņā ar kuriem šajā lietā esot jāpievērš “īpaša uzmanība” pierādīšanas pienākumam, kuru Komisija mēģinot apgriezt, ņemot vērā to, ka prasītājas esot ieguvušas īpašumā *Barlo* četrus gadus pēc pārkāpuma pārtraukšanas un līdz ar to prasītājām neesot iespējas iesniegt savus pierādījumus. No iepriekš minētā izriet, ka EKL 81. panta pārkāpums ir ticis pierādīts atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai pierādījumu jomā.

90 Tāpat, tā kā iepriekš 88. punktā izdarītais secinājums ir pamatots ar Komisijas iegūtajiem neapšaubāmiem pierādījumiem, tad nevar pieņemt prasītāju argumentus, kuri būtībā ir paredzēti, lai aizstātu Komisijas sniegto faktu interpretāciju ar citu “ticamu izskaidrojumu” (šajā ziņā skat. iepriekš 51. punktā minēto spriedumu lietā *Coats Holdings* un *Coats/Komisija*, 72. un 74. punkts).

91 Tādējādi šis iebildums ir jānoraida.

— Par apstrīdēto sanākumi Barselonā (Spānija) 1999. gada maijā vai jūnijā (apstrīdētā lēmuma 164. apsvērums)

92 Atšķirībā no četrām iepriekš analizētajām sanāksmēm prasītājas noliedz, ka *Barlo* būtu piedalījusies jebkādā sanāksmē 1999. gada maijā vai jūnijā, un turklāt apgalvo, ka Komisija neesot pierādījusi, ka sanāksme vispār ir notikusi. Savukārt attiecībā uz prasītājam šai sanāksmei esot “izšķiroša nozīme”, jo Komisija saista divas 1998. gadā notikušas sanāksmes ar divām 2000. gadā notikušām sanāksmēm, kurās piedalījās *Barlo*.

93 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma 164. apsvērumā bija noteikts:

“1999. gada maijā vai jūnijā kādā Barselonas viesnīcā notika sanāksme *Atofina*, *ICI*, *Degussa*, *Barlo* un *Irpen* (vietējais ražotājs) pārstāvju starpā. Šīs sanāksmes mērķis bija informēt *Irpen* par nolīgumiem par cenām un tās iekļaut nolīgumos. Notika arī sarunas par minimālajām cenām, tostarp par cenām par katru produktu veidu. Sarunas notika attiecībā uz katru valsti un klientu atsevišķi, cenu paaugstinājumu kalendārs tika noteikts katrai valstij atsevišķi.”

- 94 Kā apgalvo prasītājas, ir skaidrs, ka Komisijai nebija nekādu dokumentāru pierādījumu par šo sanākumi ne tikai attiecībā uz tās pret konkurenci vēsto raksturu, bet arī par to, ka tāda sanākums vispār ir notikusi, un par personām, kas tajā ir piedalījušās. Šīs sanāksmes aprakstā apstrīdētajā lēmumā Komisija ir citējusi vienīgi vienu *Atofina* paziņojumu, ko tā veica savā Paziņojumā par sadarbību, un *Degussa* sniegtu apstiprinājumu, kuru tā sniedza savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem.
- 95 Tātad ir jāpārbauda, vai ar šiem paziņojumiem varēja pietiekami juridiski pierādīt, ka *Barlo* piedalījās apgalvotajā sanāksmē.
- 96 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši iepriekš 52.–54. punktā minētajai judikatūrai, būtiska loma ir paziņojumiem, kas veikti iecietības politikas ietvaros. Šiem paziņojumiem, kuri ir veikti uzņēmumu vārdā, ir ievērojams pierādījuma spēks, jo tie rada vērā ņemamas juridiskas un ekonomiskas sekas (skat. arī Vispārējās tiesas 2011. gada 24. marta spriedumu lietā T-385/06 *Aalberts Industries u.c./Komisija*, Krājums, II-1223. lpp., 47. punkts). Tomēr no judikatūras, kas ir minēta iepriekš 53.–55. punktā, arī izriet, ka apsūdzēto uzņēmumu paziņojumi, kuri ir iesniegti kā pieteikumi saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību, ir jānovērtē piesardzīgi, un tad, ja tie ir apstrīdēti, tos parasti nevar pieņemt bez apstiprināšanas.
- 97 Turklāt, lai pārbaudītu uzņēmumu paziņojumu, kuri ir iesniegti kā pieteikumi saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību, pierādījuma spēku, Vispārējā tiesa tostarp ņem vērā savstarpēji saskanīgo netiešo pierādījumu nozīmi, kas pamato šo paziņojumu atbilstību (iepriekš 44. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *JFE Engineering u.c./Komisija*, 220. punkts, un iepriekš 53. punktā minētais spriedums lietā *Peróxidos Orgánicos/Komisija*, 70. punkts). Tāpat paziņojuma atbilstība attiecīgā gadījumā ietekmē to, cik lielā mērā tiek prasīts apstiprinājums (šajā ziņā skat. iepriekš 44. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *JFE Engineering u.c./Komisija*, 220. punkts).

- 98 Šajā lietā attiecībā uz *Atofina* paziņojumu, kas ir izteikts tās pieteikumā, kuru tā iesniedza saistībā ar Paziņojumu par sadarbību, prasītājas apgalvo, ka tam trūkst pierādījuma spēka, jo tas neesot pietiekami precīzs.
- 99 Šajā ziņā ir jānorāda, ka *Atofina* skata attiecīgo sanāksmi kontekstā ar vairākām sanāksmēm, kuras esot notikušas laikposmā no 1997. gada vasaras līdz 1999. gadam un kuras aizņem vienu lapu no tās pieteikuma, kas iesniegts saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību un kas ir pievienots iebildumu raksta pielikumā. Šīs lappuses augšā ar virsrakstu “Dalībnieki” *Atofina* ir norādījusi iesaistītos uzņēmumus, proti, *Atoglas*, *Röhm*, *Degussa*, *Lucite (ICI)*, *Repsol* un *Barlo*, kā arī to pārstāvju identitāti un tostarp: “W. [B.] + E. [S.] sākot no 99” attiecībā uz *Barlo*. Turpinājumā *Atofina* apraksta vairākas sanāksmes Vācijā, no kurām divas notika Darmštātē 1998. gada vasarā un rudenī, kā arī sanāksmes Francijā un Itālijā. Visbeidzot minētās lappuses apakšā *Atofina* ir norādījusi:

“99. [gada] maijs/jūnijs

Sanāksme viesnīcā Barselonas centrā: tie paši, kā arī *Irpen* (vietējais ražotājs), piedaloties vietējo tiklu pārstāvjiem.

Sarunu saturs Darmštātē un vietējā līmenī:

Izplatītāju (70% no tirgus) cenu līmeņi, minimālo cenu mērķu transformatoriem definēšana, minimālo cenu noteikšana par katru produkta veidu.”

100 Jākonstatē, ka — pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, šis paziņojums ļāva identificēt gan sanāksmes dalībniekus, gan tās pret konkurenci vērsto raksturu. Norāde “tie paši, kā arī *Irpen*” ir jālasa kopsakarā ar norādi uz vairāku sanāksmju dalībniekiem, kas ir minēti *Atofina* paziņojumā lappuses augšā, kur šis uzņēmums tostarp norādīja: “*Barlo*[:] *W. [B.] + E. [S.]* sākot no 99”. Tāpat norāde “*Sarunu saturs [..]* vietējā līmenī” saistībā ar šo lappusi ir noteikti jāsaprot kā tāds, kas tostarp attiecas uz attiecīgo sanāksmi Barselonā. Tādējādi *Atofina* apgalvo, ka šis sanāksmes dienaskārtībā bija “izplatītāju cenu līmeņu” noteikšana, “minimālo cenu mērķu transformatoriem definēšana” un “minimālo cenu noteikšana par katru produkta veidu”. Turklāt, pat ja šis dokuments nav citēts apstrīdētā lēmuma 164. apsvērumā, no lietas materiāliem izriet, ka vēlāk, atbildot uz Komisijas lūgumu sniegt informāciju, *Atofina* sniedza papildu komentārus par strīdīgo sanāksmi, skaidri minot *Barlo* pārstāvja piedalīšanos. Turklāt *Atofina* minēja papildu precizējumu par sanāksmes pret konkurenci vērsto dienaskārtību, apgalvojot, ka tās “mērķis [..] bija paplašināt tarifu struktūru līdz Spānijai un Portugālei un pārliecināt tai pievienoties vietējos ražotājus”.

101 No tā nepārprotami izriet, ka *Barlo* pārstāvis piedalījās attiecīgajā sanāksmē un ka šai sanāksmei bija pret konkurenci vērsts raksturs.

102 Tomēr vienlaikus ir jānorāda, ka prasītājas pamatoti apgalvo, ka *Atofina* paziņojumā nav sniegts pietiekami daudz precizējumu par apgalvoto sanāksmi Barselonā. Tādējādi nav iespējams noteikt ne tās datumu, ne precīzu sanāksmes norises vietu, ne arī tematus, kuri būtu tieši apspriesti tās laikā. Precizējumi par šo pēdējo punktu tika pievienoti tikai vēlāk (skat. iepriekš 100. punktu). Šis apraksts kontrastē ar pārējo attiecīgajā lappusē minēto sanāksmju aprakstiem, kurās ir norādīti viesnīcu, kurās tās notika, nosaukumi, ipašie temati, par kuriem notika sarunas, un dažreiz ir sniegti arī

citi precizējumi, piemēram, ir norādīts uzņēmums, kas apmaksāja viesnīcas izdevumus. Tāpat, izņemot norādi par *Barlo* pārstāvja piedalīšanos šajā sanāksmē, *Atofina* paziņojumā nav sniegta nekāda precīza informācija, kas attiektos uz pašu *Barlo*.

103 Turklāt ir jākonstatē, ka *Atofina* paziņojuma atbilstību var relativizēt, ņemot vērā Komisijas vērtējumu par *Atofina* minētajām sanāksmēm. Jānorāda, ka attiecībā uz pārējām astoņām sanāksmēm, kas ietilpst *Atofina* paziņojumā minēto sanāksmju virknē (sanāksmes 1997. gada septembrī Dernbašā, 1998. gada aprīlī Dernbašā, 1998. gada jūnijā Idštainā (Vācija), 1998. gada pavasarī Parīzē (Francija), 1998. gada vasarā Darmštatē, 1998. gada rudenī Darmštatē un divas sanāksmes 1999. gadā Milānā (Itālija) vai tās tuvumā), apstrīdētajā lēmumā prasītāju piedalīšanās ir minēta tikai divās sanāksmēs, kurās *Barlo* ir atzinusi savu piedalīšanos, proti, sanāksmēs 1998. gada aprīlī Dernbašā un 1998. gada jūnijā Darmštatē. Savukārt ir jāatgādina, ka atbilstoši tam, ko apgalvo *Atofina*, “dalībnieki” tostarp *Barlo*, kas ir minēti *Atofina* paziņojuma lappuses augšā, piedalījās visās minētajās sanāksmēs.

104 Šādos apstākļos, tā kā nav nekādu dokumentāru pierādījumu attiecībā uz strīdīgo sēdi, tad īpaši uzmanīgi ir jāpārbauda *Degussa* apstiprinājums attiecībā uz *Barlo* klātbūtni strīdīgajā sēdē.

105 Uzreiz ir jākonstatē, ka *Degussa* sniegtā apstiprinājuma atbilstība ir ierobežota, ņemot vērā, pirmkārt, tā saturu un, otrkārt, apstākļus, kādos tas tika sniegts.

106 Pirmkārt, *Degussa* ir ļoti vispārīgi apstiprinājusi sanāksmes “esamību, dienaskārtību un dalībniekus” un tā nav sniegusi nekādu detalizētu informāciju attiecībā uz *Barlo*. Vienīgais precizējums šajā paziņojumā attiecas uz tās saturu (*Irpen* iesaistīšana nolīgumos) un tas īpaši neattiecas uz *Barlo*. Turklāt *Degussa* ir skaidri apstiprinājusi, ka tā

neatceras neko detalizētāk un tostarp tā nespēja minēt sanāksmes datumu, jo nebija saglabājies apliecinājums par *F.* k-ga transporta izdevumiem.

- 107 Tātad ir jākonstatē, ka šī paziņojuma apstiprinājuma apmērs attiecībā uz *Barlo* klātbūtni strīdīgajā sanāksmē ir relatīvi vājš.
- 108 Otrkārt, attiecībā uz prasītāju argumentiem par to, ka šis apstiprinājums tika iesniegts ļoti vēlā procedūras stadijā, proti, atbildē uz paziņojumu par iebildumiem, ir jānorāda, ka šis apstāklis pats par sevi neļauj noliegt jebkādu pierādījuma spēku *Degussa* paziņojumam, kurš ir jāpārbauda kopsakarā ar visiem apstākļiem, kas attiecas uz šo lietu.
- 109 Tomēr šādam paziņojumam ir mazāks pierādījuma spēks nekā tad, ja tas būtu spontāni izteikts neatkarīgi no *Atofina* paziņojuma. It īpaši tad, ja uzņēmumam, iesniedzot lūgumu par atbrīvojumu no naudas soda, ir zināmi pierādījumi, kurus Komisija ir ieguvusi izmeklēšanas laikā, tad atbilstoši Paziņojumā par sadarbību paredzētās procedūras piemītošajai loģikai, kura ir tāda, ka ikviens mēģinājums maldināt Komisiju var radīt šaubas par šāda lūguma iesniedzēja godīgumu, kā arī to, cik pilnīga ir uzņēmuma sadarbība (skat. iepriekš 53. punktu), tā ir piemērojama tādā pašā apmērā tikai tad, ja ir runa par spontānu paziņojumu, nezinot par Komisijas izvirzītajiem iebildumiem. Tāpat tie apsvērumi, atbilstoši kuriem saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību izteiktie paziņojumi ir pretrunā iesniedzēja interesēm un tātad principā ir uzskatāmi par īpaši ticamiem pierādījumiem (skat. iepriekš 54. punktu), var nebūt pilnībā attiecināmi uz tāda uzņēmuma kā *Degussa*, kurš ir iesniedzis pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda, atbildi uz paziņojumu par iebildumiem.

- 110 Turklāt nevar noliegt, ka šāda apstiprinājuma apmēru neietekmē paziņojuma par iebildumiem saturs tad, ja, kā šajā lietā, runa ir par ļoti vispārīgu apstiprinājumu par kādas sanāksmes “notikšanu”, “dienaskārtību” un “dalībniekiem”. Šo apsvērumu apstiprina tas, kā ir aprakstītas divas sanāksmes Milānā vai tās tuvumā, kas atbilstoši *Atofina* paziņojumam esot notikušas 1999. gadā. Savā atbildē uz Vispārējās tiesas jautājumu Komisija paskaidroja, ka tā “[pret prasītājām] nav izmantojusi [šīs] divas *Atofina* [tās paziņojumā] minētās sanāksmes, jo otrajā pieteikumā par iecietības režīma piemērošanu, proti, tajā, kuru iesniedza *Degussa*, nebija skaidri apstiprināta *Barlo* piedalīšanās šajās sanāksmēs”. Komisija turklāt precizēja, ka “savas atbildes uz paziņojumu par iebildumiem 160. punktā *Degussa* atgādināja vienīgi *Atofina*, *Degussa*, *Lucite*, *Madreperla* un *Plastidit* klātbūtni — kā norādīts paziņojuma par iebildumiem 240. punktā. Taču Komisija nav paskaidrojusi, kādēļ paziņojuma par iebildumiem 240. punktā tā nolēma neminēt *Barlo* kā dalībnieci divās sanāksmēs Milānā vai tās tuvumā, kaut arī *Barlo* bija minēta kā strīdīgās sanāksmes Barselonā dalībniece, situācijā, kurā abos gadījumos *Atofina* bija minējusi *Barlo* klātbūtni ar vieniem un tiem pašiem vārdiem (“tie paši, kā arī [...]”). Tātad nevar noliegt, ka saistībā ar pret konkurenci vērsto sanāksmju dalībnieku identitāti *Degussa* zināmā mērā ir paļāvusies uz paziņojuma par iebildumiem tekstu, nevis veikusi objektīvu faktu atstāstījumu.
- 111 Visbeidzot ir jāatgādina, ka, pirmkārt, prasītājas kategoriski apstrīd *Barlo* klātbūtni strīdīgajā sanāksmē, kaut arī tās skaidri pieļauj *Barlo* klātbūtni visās pārējās sanāksmēs, kuras pret prasītājām ir minētas apstrīdētajā lēmumā, un, otrkārt, apstrīdētajā lēmumā nav minēts nekas cits, kas apstiprina, ka šī sanāksme ir notikusi, un kurā atbilstoši *Atofina* apgalvotajam piedalījās arī *ICI* (tagad *Lucite*), kā arī uzņēmumi *Repsol* un *Irpen*, kaut arī *ICI* un *Lucite* iesniedza pieteikumus saistībā ar Paziņojumu par sadarbību.
- 112 Ņemot vērā visus iepriekš analizētos pierādījumus un it īpaši Komisijas nespēju iegūt dokumentāros pierādījumus par attiecīgo sanāksmi vai niansētākus paziņojumus

saistībā ar *Barlo* piedalīšanos šajā sanāksmē un ņemot vērā principu, atbilstoši kuram tiesas šaubām ir jābūt vērstām par labu uzņēmumam, kas ir lēmuma adresāts (skat. iepriekš 58. punktu), ir jākonstatē, ka nevar atzīt, ka prasītājas būtu piedalījušās sanāksmē Barselonā, kas minēta apstrīdētā lēmuma 164. apsvērumā.

113 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Komisija pamatoti apgalvo, ka, lai arī tai ir jābalstās uz precīziem un saskanīgiem pierādījumiem, lai radītu stingru pārliecību, ka pārkāpums ir izdarīts (šajā ziņā skat. iepriekš 43. punktā minēto spriedumu lietā *Volkswagen/Komisija*, 43. punkts un tajā minētā judikatūra, un iepriekš 43. punktā minēto spriedumu lietā *Lafarge/Komisija*, 55. punkts), katram Komisijas iesniegtajam pierādījumam par katru pārkāpuma aspektu nav noteikti jāatbilst šiem kritērijiem, bet pietiek, ja pierādījumu kopums, uz ko iestāde atsaucas, kopumā ņemot, atbilst šai prasībai (šajā ziņā skat. iepriekš 44. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *JFE Engineering u.c./Komisija*, 180. punkts un tajā minētā judikatūra). Tāpat Komisija pamatoti uzsver, ka pierādījumi ir jāvērtē to kopumā, ņemot vērā visus atbilstošos faktiskos apstākļus (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 1999. gada 11. marta spriedumu lietā *T-141/94 Thyssen Stahl/Komisija, Recueil*, II-347. lpp., 175. punkts).

114 Tomēr tiktāl, ciktāl Komisija apgalvo, ka sanāksme Barselonā 1999. gada maijā vai jūnijā ir jānovērtē kopsakarā ar aizliegtās vienošanās dalībnieku nepārtraukto sadarbību, kas atbilstoši tam, ko apgalvo *Degussa*, sākās 1984. vai 1985. gadā, ir jāatgādina, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā pieņēma, ka “*Barlo* piedalīšanos aizliegtajā vienošanās nevar[ēja] salīdzināt ar vairumu no citiem uzņēmumiem”, tostarp ņemot vērā to, ka “pierādītie pret konkurenci vērstie kontakti norādīja drīzāk uz to, ka *Barlo* piedalīšanās sanāksmēs bija sporādiska un tā aprobežojās vienīgi ar to, lai uzņēmums būtu lietas kursā par pret konkurenci vērstiem nolīgumiem vai praksi, kas noslēgti par ciešajām loksēm no *PMMA*” (apstrīdētā lēmuma 373. apsvēruma). Turklāt Komisija arī pieņēma, ka *Barlo* bija piedalījies pārkāpumā isāku laikposmu nekā citi uzņēmumi, proti, no 1998. gada 30. aprīļa līdz 2000. gada 21. augustam, kaut arī paša pārkāpuma

periods tika noteikts laikā starp 1997. gada 23. janvāri un 2002. gada 12. septembri. Ņemot vērā šos apstākļus, ir pilnīgi ticams, ka *Barlo* piedalīšanās aizliegtajā vienošanās aprobežojās vienīgi ar četrām sanāksmēm, par kurām prasītājas atzina, ka *Barlo* tajās ir piedalījusies. Tātad ne Komisijas pret prasītājām iegūto pierādījumu kopuma visaptverošs vērtējums, ne arī lietas konteksts neļauj grozīt iepriekš 112. punktā izdarīto secinājumu.

115 Tātad šis iebildums ir jāpieņem.

— Par citu kontaktu vai apmaiņas ar informāciju neesamību, kurā būtu piedalījusies *Barlo*

116 Prasītājas apstrīd apstrīdētā lēmuma 227. apsvērumā minēto apgalvojumu precizitāti. Pirmkārt, tās norāda, ka sanāksmju, kurās ir piedalījusies *Barlo*, detalizēts apraksts rāda, ka šīs sanāksmes nebija veids, kā *Barlo* tika informēta par sanāksmēm, kurās tā nepiedalījās. Otrkārt, prasītājas uzsver, ka apstrīdētajā lēmumā nekādi nav norādīts, ka pastāv citi kontakti vai apmaiņa ar informāciju, kurā būtu piedalījusies *Barlo*, un ka nav sniegts neviens pierādījums, lai pamatotu, ka pastāvēja šādi kontakti vai apmaiņa ar informāciju.

117 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma 227. apsvērumā ir noteikts:

“[...] faktam, ka *Barlo*, iespējams, nav piedalījusies visās sanāksmēs, kuras bija vēltītas produktam, saistībā ar kuru specializējās šis uzņēmums (proti, cietās loksnes no *PMMA*), nav nekādas nozīmes attiecībā uz novērtējumu par tās piedalīšanos

aizliegtajā vienošanās, jo *Barlo* piedalījās sanāksmēs, kuras notika gan pirms, gan pēc sanāksmēm, kurās tā nepiedalījās, un tā varēja būt informēta un ņemt vērā informāciju, ar kuru tā bija apmainījusies ar konkurentiem, lai noteiktu savu komerciālo rīcību tirgū [..].”

- 118 Jākonstatē, ka prasītāju argumenti pamatojas uz šī apsvēruma kļūdainu interpretāciju. Šajā apsvērumā Komisija vienīgi noraida apgalvojumu, ka prasītājas nevarot tikt atzītas par atbildīgām vienotā un turpinātā pārkāpumā tādēļ, ka sanāksmju skaits, kurās ir piedalījusies *Barlo*, ir ierobežots. Turpretī Komisija nav apgalvojusi ne to, ka *Barlo* patiesi tika informēta par tajās sanāksmēs apspriesto, kurās tā nepiedalījās, ne arī to, ka pastāvēja citi kontakti vai apmaiņa ar informāciju, kurā *Barlo* būtu vainojama. Komisija vienīgi ir minējusi iespēju, ka *Barlo*, iespējams, bija informēta (“varēja būt”), kas turklāt prasības pieteikumā nav apstrīdēta.
- 119 Prasītāju argumenti tādad ir jānoraida.
- 120 Turklāt lietas dalībniecēm nav domstarpību par to, ka Komisijas izvirzītie iebildumi pret prasītājām pamatojas uz *Barlo* dalību piecās iepriekš apskatītajās pret konkurenci vērstajās sanāksmēs par cietajām loksņēm no *PMMA*.
- 121 Turklāt tiktāl, ciktāl prasītājas apstrīd savu atbildību vienotā pārkāpumā, ir jānorāda uz pirmā pamata otrās daļas izvērtējumu, kas izklāstīts turpinājumā.
- 122 Tādējādi šis iebildums ir jānoraida.

— Secinājums par pirmā pamata pirmo daļu

- 123 Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmā pamata pirmā daļa par kļūdainu vērtējumu attiecībā uz sanāksmēm un citiem kontaktiem vai informācijas apmaiņu, kurā būtu vainojama *Barlo*, ir jāapmierina tiktāl, ciktāl tā attiecas uz novērtējumu par apgalvoto *Barlo* piedalīšanos sanāksmē Barselonā 1999. gada maijā vai jūnijā, un tā ir jānoraida pārējā daļā. Šī secinājuma varbūtējo seku ietekme uz apstrīdētā lēmuma tiesiskumu un naudas soda apmēra noteikšanu tiks izskatīta turpinājumā.

Par pirmā pamata otro daļu — kļūdainu novērtējumu saistībā ar *Barlo* piedalīšanos “vienotā un kopīgā pret konkurenci vērstā shēmā” attiecībā uz trīs produktiem no *PMMA*

- 124 Prasītājas apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir kļūdaini uzskatījusi, ka tās ir pārkāpušas EKL 81. pantu tādēļ, ka tās ir pievienojušās vai devušas savu ieguldījumu “vienotā un kopīgā pret konkurenci vērstā shēmā” attiecībā uz trīs veidu produktiem, proti, lēmumu masām no *PMMA*, cietajām loksņēm no *PMMA* un sanitārajiem izstrādājumiem no *PMMA*.
- 125 Šajā ziņā iesākumā ir jāatgādina, ka, ņemot vērā konkurences tiesību normu attiecīgo pārkāpumu būtību, kā arī par tiem piemērojamo sankciju būtību un bardzības pakāpi, atbildībai par šo pārkāpumu izdarīšanu ir personīgs raksturs (iepriekš 34. punktā minētais spriedums lietā *Komisija/Anic Partecipazioni*, 78. punkts).

126 Turpinājumā ir jānorāda, ka EKL 81. panta 1. punktā minētie nolīgumi un saskaņotas darbības obligāti izriet no tādu vairāku uzņēmumu savstarpējas sadarbības, kuri visi ir pārkāpuma līdzdalībnieki, bet kuru līdzdarbība var notikt dažādās formās atkarībā no attiecīgā tirgus īpatnībām un konkrēta uzņēmuma stāvokļa attiecīgajā tirgū, īstenojamiem mērķiem un izvēlētā vai paredzētā īstenošanas veida. Tomēr konkrēta uzņēmuma atbildību par visu pārkāpumu kopumā, tostarp par darbībām, kuras gan veikuši citi uzņēmumi, bet kurām ir tie paši pret konkurenci vērstie mērķi vai ietekme, nevar izslēgt tāpēc vien, ka katrs uzņēmums citādā veidā iesaistās pārkāpuma izdarīšanā (iepriekš 34. punktā minētais spriedums lietā *Komisija/Anic Participazioni*, 79. un 80. punkts).

127 EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu var izraisīt ne tikai atsevišķa darbība, bet arī darbību virkne vai arī turpināta rīcība. Šo interpretāciju nevar apstrīdēt tādēļ, ka viens vai vairāki šādas darbību virknes vai turpinātas rīcības elementi paši par sevi un katrs atsevišķi arī var būt minētās tiesību normas pārkāpums (šajā ziņā skat. iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā *Komisija/Anic Participazioni*, 81. punkts). Ja dažādas darbības ietilpst "kopējā plānā" to identiskā mērķa dēļ, kas ir vērsti uz konkurences kopējā tirgū izkropļošanu, Komisijai ir tiesības uzlikt atbildību par šīm darbībām atkarībā no dalības attiecīgajā pārkāpumā kopumā (iepriekš 46. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, 258. punkts un tajā minētā judikatūra), pat tad, ja ir pierādīts, ka attiecīgais uzņēmums ir tieši piedalījies tikai vienā vai vairākos pārkāpumu veidojošajos pamatelementos (skat. Vispārējās tiesas 2007. gada 12. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-101/05 un T-111/05 *BASF* un *UCB/Komisija*, Krājums, II-4949. lpp., 161. punkts un tajā minētā judikatūra).

128 Saskaņā ar Tiesas judikatūru, lai pierādītu uzņēmuma dalību šādā vienotā nolīgumā, Komisijai ir jāpierāda, ka minētais uzņēmums ar savu paša rīcību ir vēlējis dot ieguldījumu kopējiem mērķiem, kas bija visiem dalībniekiem, un ka tas zināja par citu uzņēmumu iecerētajām vai veiktajām materiālajām darbībām, īstenojot šos pašus

mērķus, vai ka tas varēja tos saprātīgi paredzēt un ka bija gatavs uzņemties par to risku (iepriekš 34. punktā minētais spriedums lietā *Komisija/Anic Partecipazioni*, 87. punkts, un iepriekš 46. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, 83. punkts).

129 Visbeidzot ir jāuzsver, ka tas, ka uzņēmums nav piedalījies visās aizliegtās vienošanās sastāvdaļās, vai tas, ka tam ir bijusi nebūtiska loma tajos aspektos, kuros tas ir piedalījies, ir jāņem vērā, izvērtējot pārkāpuma smagumu un nosakot naudas soda apmēru (iepriekš 34. punktā minētais spriedums lietā *Komisija/Anic Partecipazioni*, 90. punkts, un iepriekš 46. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, 86. punkts).

130 Šajā lietā, pirmkārt, ir jānorāda, ka apstrīdētā lēmuma rezolutīvajā daļā nav skaidri noteikts precīzs pārkāpuma apjoms, par kuru tā adresātes tiek vainotas kā atbildīgas, jo apstrīdētā lēmuma 1. pantā ir vienīgi minēts “nolīgumu un saskaņotu darbību kopums metakrilātu nozarē”, precīzi neminot, uz kādiem produktiem tas attiecas.

131 Tomēr ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai tiesību akta rezolutīvā daļa nav nošķirama no tā pamatojuma un, ja tas ir vajadzīgs, tā ir jāinterpretē, ņemot vērā pamatojumu, kura dēļ tas ir ticis pieņemts (skat. Vispārējās tiesas 2007. gada 17. septembra spriedumu lietā T-201/04 *Microsoft/Komisija*, Krājums, II-3601. lpp., 1258. punkts un tajā minētā judikatūra).

¹³² Apstrīdētā lēmuma 2. apsvērumā ir skaidri minēts, ka vienots un turpināts pārkāpums attiecas uz šādiem trīs produktiem no *PMMA*:

“Šī lēmuma adresātes ir piedalījušās vienotā un turpinātā [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumā metakrilātu nozarē attiecībā uz šādiem trīs produktiem:

- lējumu masām no *PMMA*;

- cietajām loksnēm no *PMMA*; un

- sanitārajiem izstrādājumiem no *PMMA*.”

¹³³ Turklāt apstrīdētā lēmuma 222.–226. apsvērumā Komisija ir izklāstījusi iemeslus, kuru dēļ tā uzskatīja, ka attiecīgā aizliegtā vienošanās ir kvalificējama par vienotu un turpinātu pārtraukumu saistībā ar trīs iepriekš minētajiem produktiem. Šajā kontekstā prasītājam raksturīgā situācija ir aprakstīta šādi:

“Tas, ka attiecīgie uzņēmumi nav piedalījušies visās aizliegtās vienošanās sastāvdaļās, tos neatbrīvo no atbildības saistībā ar [EKL] 81. panta pārkāpumu. Šajā lietā apstāklis, ka *Barlo* pretēji pārējām pret konkurenci vērstajos nolīgumos iesaistītajām pusēm neražo trīs veidu produktus no *PMMA*, negroza ne pārkāpuma veidu, ne priekšmetu, kas bija izkropļot normālu cenu attīstību visiem šiem produktiem. No [apstrīdētā lēmuma] 3. sadaļā izklāstītajiem faktiem skaidri izriet, ka visas pret konkurenci

vērstajos nolīgumos iesaistītās puses pievienojās un sniedza ieguldījumu kopīgajā pret konkurenci vērstā shēmā katra pēc savām iespējām (proti, atkarībā no tā, vai tās bija specializējušās viena vai vairāku produktu, uz kuriem attiecas šie nolīgumi, ražošanā)” (apstrīdētā lēmuma 226. apsvērumš)

- 134 Tātad, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma motīvu daļu, ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma 1. pantā prasītājas tika sauktas pie atbildības par piedalīšanos vienotā un turpinātā pārkāpumā attiecībā uz trīs veidu produktiem, proti, lējumu masām no *PMMA*, cietajām loksņēm no *PMMA* un sanitārajiem izstrādājumiem no *PMMA*.
- 135 Otrkārt, ir jānorāda, ka Vispārējā tiesā izskatāmais jautājums nav par to, vai pastāv vienots pārkāpums saistībā ar trīs minētajiem produktiem, bet jautājums ir par prasītāju atbildību attiecībā uz šādu pārkāpumu kopumā. Prasītājas savus argumentus attiecībā uz vienotā pārkāpuma pastāvēšanas kā tādas apstrīdēšanu ir izklāstījušas vienīgi replikā. Šie argumenti ir jāuzskata par jaunu prasības pamatu un tie ir jānoraida kā nepieņemami atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 48. panta 2. punktam. Turklāt, ņemot vērā turpmākos apsvērumus, šie argumenti katrā ziņā nebūtu jāizskata.
- 136 Tātad ir jāpārbauda, vai prasītāju piedalīšanās pārkāpumā — to rīcības dēļ — bija tāda, par kuru tās varēja saukt pie atbildības par pārkāpumu kopumā tajā laikposmā, kurā prasītājas tajā piedalījās.
- 137 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jānoraida arguments, kas tiek pamatots ar faktu, ka *Barlo* neveica aktivitātes vienā produktu kategoriju nozarē, proti, tā neražoja sanitāros izstrādājumus no *PMMA*. Šajā ziņā pietiek konstatēt, kā Vispārējā tiesa jau ir nospriedusi, ka uzņēmums var pārkāpt EKL 81. panta 1. punktā paredzēto aizliegumu, ja tā rīcības, to koordinējot ar citu uzņēmumu rīcību, mērķis ir ierobežot konkurenci īpašajā

konkrētajā tirgū kopējā tirgus iekšienē, bet netiek obligāti prasīts, lai šis uzņēmums pats darbotos šajā īpašajā tirgū (Vispārējās tiesas 2008. gada 8. jūlija spriedums lietā T-99/04 *AC-Treuhand*/Komisija, Krājums, II-1501. lpp., un 2010. gada 8. septembra spriedums lietā T-29/05 *Deltafina*/Komisija, Krājums, II-4477. lpp., 48. punkts). Līdz ar to fakts vien, ka *Barlo* neveica aktivitātes sanitāro izstrādājumu no *PMMA* nozarē, uzreiz nenozīmē, ka prasītājas nevarēja saukt pie atbildības par pārkāpumu, kas izdarīts attiecībā uz šo produktu.

¹³⁸ Otrkārt, tas, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija “at[teicās] no iebildumiem pret [prasītājam] attiecībā uz *PMMA* lēmumu masām” (apstrīdētā lēmuma 93. apsvēruma), tāpat nenozīmē, ka prasītājas nevarēja saukt pie atbildības par vienotu pārkāpumu tostarp attiecībā uz šo produktu.

¹³⁹ Tiesa, Komisijas izmantotais formulējums apstrīdētā lēmuma 93. apsvērumā ir neveiksmīgs, un tas varētu šķist pretrunā prasītāju atbildībai par šādu vienoto pārkāpumu, kas minēta apstrīdētā lēmuma 1. pantā, to interpretējot kopsakarā ar šī lēmuma 2. un 226. apsvērumu (skat. iepriekš 130.–134. punktu). Tomēr, ņemot vērā visus apstrīdētā lēmuma motīvus, apstrīdētā lēmuma 93. apsvēruma ir katrā ziņā jāsaprot tādējādi, ka atbilstoši Komisijas apgalvojumam *Barlo* tieša piedalīšanās aizliegtās vienošanās daļā, kas attiecās uz *PMMA* lēmumu masām, nebija pierādīta. Tomēr šis fakts vien pats par sevi neizslēdz prasītāju atbildību par vienotu pārkāpumu par trīs attiecīgajiem produktiem (skat. iepriekš 126. punktu).

¹⁴⁰ Treškārt, lai atbrīvotu prasītājas no atbildības vienotā pārkāpumā, nepietiek arī ar faktu, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā saistībā ar prasītājam ir minējusi tikai piecas sanāksmes, kas bija sadalītas vairāk nekā divu gadu laikposmā un no kurām neviena

nebija “galotņu sanāksme”, kurā būtu noslēgti “fundamentāli sadarbības nolīgumi” (apstrīdētā lēmuma 105. apsvēruma).

- 141 Saskaņā ar judikatūru fakts, ka katram uzņēmumam ir bijusi sava loma kopējā mērķa sasniegšanā, nenozīmē, ka nav bijis pret konkurenci vērsta mērķa un tādējādi — arī pārkāpuma — ar nosacījumu, ka katrs uzņēmums ir sniedzis savu ieguldījumu kopējā mērķa sasniegšanā (skat. Vispārējās tiesas 2010. gada 28. aprīļa spriedumu lietā T-452/05 *BST/Komisija*, Krājums, II-1373. lpp., 32. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt jau ir nolemts, ka vispārējā nolīguma, kurš aptver vairākus gadus, kontekstā nav lielas nozīmes dažu mēnešu intervālam starp aizliegtās vienošanās izpausmēm. Savukārt izšķirošs ir apstāklis, ka dažādās darbības ietilpst vienotā plānā to vienādā mērķa dēļ (iepriekš 46. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, 260. punkts, un iepriekš 43. punktā minētais spriedums lietā *Lafarge/Komisija*, 483. punkts).
- 142 Ceturtkārt, tātad vēl saistībā ar prasītāju izvirzītajiem argumentiem ir jāpārbauda, vai ir izpildīti judikatūrā, kas minēta iepriekš 128. punktā, paredzētie nosacījumi.
- 143 Šajā ziņā Vispārējā tiesa ir precizējusi, ka uzņēmumu var saukt pie atbildības par visu aizliegto vienošanos arī tad, ja ir ticis pierādīts, ka tas tieši ir piedalījies tikai vienā vai dažos to veidojošos elementos, ja, pirmkārt, tas zināja vai tam noteikti bija jāzina, ka vienošanās, kuras dalībnieks tas bija, sevišķi vairāku gadu gaitā piedaloties regulāri organizētās sanāksmēs, bija daļa no kopējiem pasākumiem, kas paredzēti, lai deformētu parastos konkurences spēles noteikumus, un, otrkārt, šie pasākumi ietvēra visus aizliegto vienošanos veidojošos elementus (Vispārējās tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā T-48/00 *Corus UK/Komisija*, Krājums, II-2325. lpp., 176. punkts, un iepriekš 141. punktā minētais spriedums lietā *BST/Komisija*, 32. punkts).

- 144 Tādēļ ar to vien, ka nolīguma, kurā uzņēmums ir piedalījies, mērķis sakrīt ar globālas aizliegtās vienošanās mērķi, nepietiek, lai sauktu uzņēmumu pie atbildības par to, ka tas ir bijis visas aizliegtās vienošanās dalībnieks. Tikai gadījumā, ja šis uzņēmums zināja vai tam vajadzēja zināt, ka, esot aizliegtās vienošanās dalībniekam, tas iesaistījās globālajā aizliegtās vienošanās īstenošanā, tā dalību attiecīgajā nolīgumā varētu uzskatīt par pievienošanos globālajai aizliegtajai vienošanās (Vispārējās tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-28/99 *Sigma Technologie/Komisija, Recueil*, II-1845. lpp., 45. punkts, un iepriekš 54. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Bolloré u.c./Komisija*, 209. punkts).
- 145 Šajā ziņā iesākumā ir jānorāda, ka Komisija nav pierādījusi un pat nav apgalvojusi, ka *Barlo* zināja vai tam būtu vajadzējis zināt, ka, piedaloties aizliegtā vienošanās par cietajām loksņēm no *PMMA*, tā pievienojās globālajai aizliegtajai vienošanās par trīs veidu produktiem no *PMMA*.
- 146 Turpretī, kā pamatoti uzsver prasītājas, pati Komisija apstrīdētajā lēmumā ir atzinusi, ka "*Barlo* nebija zināms vai arī tā varēja arī nezināt par vispārējo pret konkurenci vērsto darbību shēmu" (apstrīdētā lēmuma 335. apsvērums).
- 147 Tāpat Komisija neapgalvo, ka *Barlo* zināja par citu uzņēmumu iecerētajām vai veiktajām materiālajām darbībām, īstenojot šos pašus mērķus, vai ka tas varēja tos saprātīgi paredzēt un bija gatavs uzņemties risku par to. Turpretī Komisija savā iebildumu rakstā apgalvo, ka *Barlo* bija zināms par savu konkurentu rīcību, lai īstenotu šo vieno-tos mērķi "vismaz attiecībā uz cietajām loksņēm no *PMMA*".
- 148 Komisijas aizstāvētā tēze pamatojas vienīgi uz apgalvojumu, ka *Barlo* pārkāpumu var "uztvert subjektīvi" kā tādu, kas attiecas ne tikai uz cietajām loksņēm no *PMMA*, bet gan kā plašāku vienotu pārkāpumu, kas aptver trīs produktus no *PMMA*. No iepriekš

128., 143. un 144. punktā minētās judikatūras skaidri izriet, ka pārkāpuma subjektīvā uztvere ir atbilstošs faktors saistībā ar EKL 81. panta 1. punktu. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka šī tiesību norma ir piemērojama tikai tad, ja ir bijusi saskaņota vismaz divu attiecīgo pušu griba (skat. Vispārējās tiesas 2010. gada 19. maija spriedumu lietā T-18/05 *IMI* u.c./Komisija, Krājums, II-1769. lpp., 88. punkts un tajā minētā judikatūra).

- ¹⁴⁹ Turklāt ir jāuzsver, ka fakts vien, ka *Barlo* bija zināmi un ka tā sekoja pret konkurenci vērstajiem mērķiem cieto lokšņu no *PMMA* nozarē, neļauj secināt, ka tai bija zināms par vienoto mērķi, kuru centās panākt ar vienoto aizliegto vienošanos metakrilātu nozarē. Jau ir ticis nolemts, ka vienota mērķa jēdzienu nevar noteikt ar vispārēju norādi uz konkurences izkropļošanu kādā noteiktā nozarē, jo konkurences ietekmēšana gan kā priekšmets, gan kā sekas ir nedalāms elements jebkādām darbībām, kas ietilpst EKL 81. panta 1. punkta piemērošanas jomā. Šāda vienota mērķa jēdziena definīcija varētu liegt vienota un turpināta pārkāpuma jēdzienam tā nozīmi, ciktāl tā sekas būtu tādas, ka vairākas darbības, kas attiecas uz vienu ekonomikas nozari un ir aizliegtas ar EKL 81. panta 1. punktu, būtu sistemātiski jākvalificē kā elementi, kas veido vienotu pārkāpumu (iepriekš 127. punktā minētais Vispārējās tiesas spriedums lietā *BASF* u.c./Komisija, 180. punkts, un Vispārējās tiesas 2010. gada 28. aprīļa spriedums lietā T-446/05 *Amann & Söhne* un *Cousin Filterie*/Komisija, Krājums, II-1255. lpp., 92. punkts).

- ¹⁵⁰ Patiesībā Komisijas tēze ļautu vainot uzņēmumu vienotā pārkāpumā tikai tādēļ, ka ir konstatēta tādu objektīvu saikņu starp minēto pārkāpumu un nolīgumu, kurā šāds uzņēmums ir piedalījies, pastāvēšana kā uzņēmējdarbības veikšana vienā un tajā pašā ekonomikas nozarē pat tad, ja nav pierādīts, ka šāds uzņēmums zināja vai tas varēja saprātīgi paredzēt, ka pastāv šāds vienots pārkāpums, un bija gatavs uzņemties risku par to.

- 151 Tātad ir jākonstatē, ka Komisija nav pierādījusi, ka *Barlo* piedalīšanās pārkāpumā, kas attiecas uz cietajām loksnēm no *PMMA*, radīja prasītāju atbildību par vienoto pārkāpumu tā kopumā pašas *Barlo* rīcības dēļ, un tātad pirmā pamata otrā daļa ir pamatota.
- 152 Līdz ar to ir jāatceļ apstrīdētā lēmuma 1. pants tiktāl, ciktāl tajā ir konstatēts, ka prasītājas ir pārkāpušas EKL 81. panta 1. punktu un EEZ līguma 53. pantu, piedaloties nolīgumu un saskaņotu darbību kopumā ne tikai attiecībā uz cietajām loksnēm no *PMMA*, bet arī attiecībā uz lējumu masām no *PMMA* un sanitārajiem izstrādājumiem no *PMMA*.
- 153 Attiecībā uz šī secinājuma iespējamajām sekām uz prasītājām uzliktā naudas soda apmēru, tās tiks izskatītas turpmāk saistībā ar otrā pamata otrās daļas analīzi par kļūdainu pārkāpuma smaguma novērtējumu.

Par pirmā pamata trešo daļu — kļūdainu *Barlo* piedalīšanās turpinātā pārkāpumā novērtējumu

- 154 Prasītājas apgalvo, ka Komisija nav pietiekami juridiski pierādījusi, ka tās ir izdarījušas turpinātu pārkāpumu. Prasītājas uzsver, ka apstrīdētais lēmums pamatojas uz *Barlo* piedalīšanos piecās sanāksmēs, kas bija sadalītas vairāk nekā divu gadu laikposmā, kas no praktiska redzespunkta izslēdz jebkāda veida turpinātu piedalīšanos aizliegtajā vienošanās. Turklāt prasītājas norāda, ka, izņemot apgalvoto sanākumi Barselonā 1999. gada maijā vai jūnijā, kuras notikšanu prasītājas apstrīd, apstrīdētais lēmums pamatojas uz četrām sanāksmēm, no kurām tiek pieņemts, ka divas pirmās

notika 1998. gada pirmajā pusgadā, savukārt divas pārējās notika vai nu 2000. gadā, vai arī 20 mēnešu ilgā laika intervālā.

- 155 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka pārkāpuma ilgums turklāt ir apstāklis, kas ietilpst pārkāpuma jēdzienā atbilstoši EKL 81. panta 1. punktam un kas galvenokārt ir jāpierāda Komisijai. Judikatūrā ir izvirzīta prasība, ka tādu pierādījumu trūkuma gadījumā, kas tieši apstiprina pārkāpuma ilgumu, Komisija pamatojas vismaz uz pierādījumiem, kas ir pietiekami saistīti laikā, lai varētu saprātīgi pieņemt, ka šis pārkāpums ir veikts nepārtraukti starp diviem precīzi noteiktiem datumiem (skat. Vispārējās tiesas 2009. gada 9. jūlija spriedumu lietā T-450/05 *Peugeot* un *Peugeot Nederland*/Komisija, Krājums, II-2533. lpp., 220. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 156 Turklāt judikatūrā ir ticis nolemts, ka fakts, ka aizliegtā vienošanās pati par sevi tika pārtraukta, neļauj izslēgt, ka viens vai vairāki tā dalībnieki bija pārtraukuši savu dalību konkrētā laikposmā (iepriekš 148. punktā minētais spriedums lietā *IMI* u.c./Komisija, 83. punkts).
- 157 Turklāt attiecībā uz Komisijas tēzi, ka pārkāpuma turpinātais raksturs ir jāanalizē, ņemot vērā to, ka nebija publiskas norobežošanās no aizliegtās vienošanās un netika arī atsākta autonoma politika, nevis tikai īslaicīgas atturēšanās no dalības aizliegtas vienošanās darbībās, šī tēze ir atbilstoša tikai tādā gadījumā, ja Komisija būtu izpildījusi tai uzlikto pierādīšanas pienākumu, proti, ja tā būtu iesniegusi pierādījumus attiecībā uz faktiem, kas ir pietiekami saistīti laikā, lai varētu saprātīgi pieņemt, ka šis pārkāpums ir veikts nepārtraukti starp diviem precīzi noteiktiem datumiem (skat. iepriekš 148. punktā minēto spriedumu lietā *IMI* u.c./Komisija, 86. punkts un tajā minētā judikatūra). Patiesībā, ja, neesot šādiem pierādījumiem, pieņemtu Komisijas tēzi, tad sekas būtu tādas, ka pierādīšanas pienākums attiecībā uz pārkāpuma ilgumu

tiktu uzlikts prasītājām, kas būtu pretrunā iepriekš 43. un 155. punktā atgādinātajiem principiem.

- 158 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai šajā lietā Komisija atbilstoši tās apgalvotajam ir iesniegusi pierādījumus par faktiem, kas ir pietiekami saistīti laikā.
- 159 Šajā ziņā vēl ir jānorāda, ka, ja laikposms, kas atdala divus prettiesiskas rīcības izpaušmes posmus, ir atbilstošs kritērijs, lai pierādītu pārkāpuma turpināto raksturu, atliek vien secināt, ka jautājums par to, vai minētais laikposms ir vai nav pietiekami ilgs, lai veidotu pārtraukumu pārkāpumā, nevar tikt izskatīts abstrakti. Tieši pretēji, tas ir jāizvērtē saistībā ar attiecīgās aizliegtās vienošanās darbības veidu (iepriekš 148. punktā minētais spriedums lietā *IMI u.c./Komisija*, 89. punkts), tostarp attiecīgā gadījumā ņemot vērā specifisko veidu, kā attiecīgais uzņēmums piedalījās šajā aizliegtajā vienošanās.
- 160 Ņemot vērā pirmā pamata pirmās daļas novērtējumu, ir jākonstatē, ka iebildumi, kurus Komisija ir izvirzījusi pret prasītājām, ir pamatoti ar *Barlo* piedalīšanos šādās četrās sanāksmēs: 1998. gada aprīļa sanāksmē Dernbašā (apstrīdētā lēmuma 151. apsvērums), 1998. gada 29. jūnija sanāksmē Darmštatē (apstrīdētā lēmuma 155. apsvērums), 2000. gada 24. februāra sanāksmē Heidelbergā (apstrīdētā lēmuma 167. apsvērums) un 2000. gada 21. augusta sanāksmē Daidshaimā (apstrīdētā lēmuma 168. apsvērums).
- 161 Pirmām kārtām ir jākonstatē, ka, pirmkārt, sanāksmi Dernbašā no sanāksmes Darmštatē šķir tikai daži mēneši un, otrkārt, tas pats ir sakāms par sanāksmēm Heidelbergā un Daidshaimā. Apskatot šos intervālus saistībā ar aizliegtas vienošanās darbību, tie nav pietiekami ilgi, lai konstatētu *Barlo* dalības aizliegtajā vienošanās pārtraukumu. Turklāt prasītājas neapgalvo pretējo.

- 162 Otrām kārtām tātad ir jānosaka, vai Komisija ir pierādījusi *Barlo* turpinātu dalību aizliegtajā vienošanās starp 1998. gada 29. jūnija sanāksmi Darmštatē (apstrīdētā lēmuma 155. apsvērumš) un 2000. gada 24. februāra sanāksmi Heidelbergā (apstrīdētā lēmuma 167. apsvērumš).
- 163 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, pirmkārt, no apstrīdētā lēmuma 155. apsvēruma izriet, ka 1998. gada 29. jūnija sanāksmē Darmštatē tās dalībnieki vienojās par cenu paaugstināšanu 1998. gada oktobra mēnesim. Pat ja šajā apsvērumā ir norādīts, ka *Barlo* neļāva noprast, ka tā mainīs savu cenu politiku, un pat ja *Barlo* nav minēta apstrīdētā lēmuma 157. apsvērumā starp tiem uzņēmumiem, kuri patiešām noslēdza nolīgumu 1998. gada 29. jūnija sanāksmē Darmštatē, tas tomēr neatspēko to, ka *Barlo* varēja gūt labumu no informācijas par 1998. gada oktobrī plānoto cenu paaugstināšanu un attiecīgi pielāgot savu komercdarbību. Tātad ir jākonstatē, ka līdz 1998. gada oktobra beigām *Barlo* turpināja piedalīties aizliegtajā vienošanās.
- 164 Otrkārt, ir jākonstatē, ka apstrīdētajā lēmumā par šo periodu ir aplūkotas 10 sanāksmes attiecībā uz cietajām loksnēm no *PMMA*, kuras notika pēc sanāksmes Darmštatē un tika noturētas samērā regulāri līdz vismaz 1999. gada vidum (proti, sanāksmes 1998. gada 18. augustā, 11. septembrī un 10. decembrī, sanāksmes 1999. gada 20. janvārī, 4. un 19. martā un 5. maijā, sanāksmes 1999. gada maijā vai jūnijā, kā arī divas papildu sanāksmes Itālijā 1999. gadā, kuru precīzs datums nav minēts; apstrīdētā lēmuma 157. un nākamie apsvērumi). Saskaņā ar apstrīdēto lēmumu šajās sanāksmēs to dalībnieki vienojās par cenu paaugstināšanu un klientiem piemērojamo pakalpojumu papildu izmaksu paaugstināšanu, un tie apmainījās ar informāciju par tirgu. Turklāt apstrīdētā lēmuma 166. apsvērumā tiek apgalvots, ka 1999. gada 1. novembrī tika paziņota cenu paaugstināšana un to ieviešana, sākot ar 2000. gada janvāri (apstrīdētā lēmuma 166. apsvērumš).
- 165 No šiem apsvērumiem izriet, ka, pirmkārt, laikposms, kurā *Barlo* nepiedalījās slepenos sakaros vai slepenās darbībās, ir gandrīz 16 mēnešus ilgs (no 1998. gada oktobra līdz 2000. gada 24. februārim) un, otrkārt, šis laikposms plaši pārsniedz tos intervālus, kuros katrs uzņēmums, kas piedalījās aizliegtajā vienošanās, bija izteicis savu gribu

ierobežot konkurenci. Līdz ar to ir jākonstatē, ka *Barlo* turpināta piedalīšanās aizliegtajā vienošanās attiecībā uz šo periodu nav pierādīta.

¹⁶⁶ Turklāt, pat ja apstrīdētajā lēmumā bija atzīts, ka katrā ziņā *Barlo* dalība aizliegtajā vienošanās bija ierobežota, ar “sporādisku [piedalīšanos] sanāksmēs”, kuras tika noturētas vienīgi, lai “[uzņēmumi] viens otru turētu lietas kursā par pret konkurenci vērstiem nolīgumiem vai praksi, kas noslēgti par *PMMA* cietajām loksniem” (apstrīdētā lēmuma 373. apsvēruma), ar šo apsvērumu nevar apgāzt secinājumu par *Barlo* piedalīšanās pārkāpumā pārtraukumu iepriekš minētajā laikposmā. Tā kā nav pierādījumu par *Barlo* veiktu pret konkurenci vērstu saziņu, *Barlo* nevar uzskatīt par tādu, kura varēja būt informēta par nolīgumiem, kas tika noslēgti šajā periodā.

¹⁶⁷ Tātad apstrīdētais lēmums ir jāatceļ tiktāl, ciktāl tajā ir atzīta prasītāju atbildība par to dalību aizliegtā vienošanās laikā no 1998. gada 1. novembra līdz 2000. gada 23. februārim. Šī secinājuma iespējamās sekas attiecībā uz uzliktā naudas soda apmēra noteikšanu tiks izskatītas turpmāk.

Par otro pamatu — Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punkta, Pamatnostādņu un samērīguma principa pārkāpumu

¹⁶⁸ Prasītājas apgalvo, ka, pat ja pieņemtu, ka tās tiek atzītas par vainīgām EKL 81. panta pārkāpumā, tām uzliktais naudas sods neatbilst Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punktā un Pamatnostādņēs noteiktajām normām, kā arī ar to ir pārkāpts samērīguma princips.

Par otrā pamata pirmo daļu — kļūdainu apgalvotā pārkāpuma ilguma novērtējumu

- 169 Prasītājas apgalvo, ka to piedalīšanās ilgums pārkāpumā, kas apstrīdētajā lēmumā ir noteikts par divu gadu un trīs mēnešu periodu, ir kļūdainš, jo Komisija esot nepareizi noteikusi 1998. gada 30. aprīli un 2000. gada 21. augustu kā attiecīgi prasītāju piedalīšanās pārkāpumā sākuma un beigu datumus īpaši tādēļ, ka apstrīdētajā lēmumā nav sniegti pietiekami pierādījumi apgalvojuma, ka šajā periodā pārkāpums bija turpināts un nepārtraukts, atbalstam.
- 170 Šajā ziņā pirmām kārtām kā nepamatoti ir jānoraida prasītāju iebildumi pret Komisijas noteiktajiem datumiem par to piedalīšanās pārkāpumā sākumu un beigām.
- 171 Pirmkārt, kā izriet no iepriekš minētā, *Barlo* piedalīšanās pret konkurenci vērstajā sanāsmē 1998. gada aprīlī Dernbašā ir pietiekami juridiski pierādīta. Turklāt saistībā ar prasītājam uzliktā naudas soda apmēru faktam, ka Komisija nav varējusi noteikt precīzu šīs sanāksmes datumu, nav nozīmes tad, ja ir noteikts prasītājam labvēlīgākais datums (1998. gada 30. aprīlis).
- 172 Otrkārt, attiecībā uz datumu, kurā prasītājas izbeidza dalību pārkāpumā (2000. gada 21. augusts), no iepriekš minētā izriet, ka šajā datumā *Barlo* piedalījās pret konkurenci vērstā sanāsmē, no kuras tā nav publiski norobežojusies. Šādos apstākļos nav nozīmes argumentam, ka *Barlo* neesot devusi savu piekrišanu cenu paaugstināšanai, pat ja to pieņemtu par pierādītu. Tas pats ir jāsaka par argumentu, ka Komisija nav pierādījusi *Barlo* prettiesisku rīcību pēc šīs sanāksmes.

- 173 Otrām kārtām ir jāatgādina, ka saistībā ar pirmā pamata trešo daļu jau ir nolemts, ka prasītāju piedalīšanās aizliegtajā vienošanās laikā no 1998. gada 1. novembra līdz 2000. gada 23. februārim nav pierādīta un apstrīdētais lēmums ir jāatceļ tiktāl, ciktāl Komisija ir noteikusi, ka prasītājas ir atbildīgas par šo periodu. Līdz ar to ir arī jāsecina, ka Komisija ir kļūdaini ņēmusi vērā šādu periodu, lai noteiktu prasītāju piedalīšanās pārkāpumā ilgumu saistībā ar naudas soda apmēra aprēķināšanu.
- 174 Jānoraida Komisijas apgalvojums, ka šāda dalības aizliegtajā vienošanās pārtraukuma sekām būtu jābūt diviem naudas sodiem, kuru galīgais apmērs būtu pat lielāks. Kā izriet no iepriekš minētā, prasītājas ir piedalījušās vienā un tajā pašā pārkāpumā, pat ja šī piedalīšanās uz laiku tika pārtraukta. Tātad naudas soda apmērs ir jānosaka atkarībā no šī pārkāpuma smaguma un nevis par diviem atsevišķiem pārkāpumiem. Turklāt pārkāpuma smagums, kuru novērtē tostarp atkarībā no tā veida un ģeogrāfiskās izplatības, paliek nemainīgs, lai arī prasītājas bija pārtraukušas tajā piedalīties.
- 175 Tātad atbilstoši Vispārējās tiesas neierobežotas jurisdikcijas kompetencei ir jāpārrēķina prasītājam uzliktā naudas soda apmērs, ņemot vērā to faktiskās piedalīšanās pārkāpumā ilgumu (šajā ziņā skat. iepriekš 148. punktā minēto spriedumu lietā *IMI u.c./Komisija*, 96., 97. un 190. punkts).
- 176 Ņemot vērā iepriekš minēto, šīs piedalīšanās ilgums pārkāpumā bija 11 mēneši un 28 dienas. Līdz ar to atbilstoši naudas soda aprēķina metodikai, kura ir izklāstīta Pamatnostādņēs un kuru Komisija piemēroja apstrīdētajā lēmumā, šāda piedalīšanās veido īslaicīgu pārkāpumu, par kuru nekāds naudas soda apmēra palielinājums nav paredzēts (Pamatnostādņu 1.B punkts). Tomēr minētā norma nav obligāts noteikums

un katrā ziņā tā nesaista Vispārējo tiesu, tai īstenojot savu neierobežotas jurisdikcijas kompetenci.

- 177 Savukārt, ņemot vērā šīs lietas apstākļus un tostarp to, ka iepriekšējā punktā minētais ilgums katrā ziņā ir noteikts tikai aptuveni, jo Komisija ir pieņēmusi 1998. gada 30. oktobri kā pirmā perioda, kurā prasītājas piedalījās aizliegtajā vienošanās, beigas, kā arī ņemot vērā faktu, ka šī piedalīšanās vēlāk atsākās, Vispārējā tiesa uzskata, ka 10% palielinājums naudas soda sākumsummai adekvāti atspoguļo šīs piedalīšanās pārkāpumā ilgumu.
- 178 Līdz ar to naudas soda apmērs ir jāsamazina, Komisijas piemēroto naudas soda sākumsummas palielinājumu par 20% apstrīdētā lēmuma 353. apsvērumā aizstājot ar 10% palielinājumu, un otrā pamata pirmā daļa pārējā daļā ir jānoraida.

Par otrā pamata otro daļu — apgalvotā pārkāpuma smaguma nepareizu novērtējumu

- 179 Prasītājas apgalvo, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, nosakot pārkāpuma smagumu, ir svarīgi noteikt pārkāpumā iesaistīto uzņēmumu individuālo atbildību un katra atsevišķa uzņēmuma atbilstošās dalības pakāpes pārkāpumā smagumu. Prasītājas uzskata, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija vai nu nav veikusi šādu individualizētu pārbaudi, vai arī tā ir veikusi šo pārbaudi kļūdaini. Līdz ar to naudas soda sākumsumma (EUR 15 miljoni) neesot pamatota.

- 180 Šajā ziņā iesākumā ir jāatgādina, ka tad, ja pārkāpumu veic vairāki uzņēmumi, ir jāizvērtē katra tā relatīvais dalības pārkāpumā smagums (skat. iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 153. punkts un tajā minētā judikatūra), lai noteiktu, vai uz tiem var attiecināt atbildību mikstinošus vai pastiprinošus apstākļus (Vispārējās tiesas 2008. gada 8. oktobra spriedums lietā T-73/04 *Carbone-Lorraine*/Komisija, Krājums, II-2661. lpp., 190. punkts).
- 181 Šis secinājums ir loģiskas sekas sodu un sankciju individuālas piemērošanas principam, kas paredz, ka uzņēmumu var sodīt tikai par pārkāpumiem, kurus tam individuāli pārmet; šis princips ir piemērojams jebkurā administratīvā procedūrā, kuras iznākums var būt soda uzlikšana atbilstoši Savienības konkurences tiesību noteikumiem (Vispārējās tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedums lietā T-224/00 *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, *Recueil*, II-2597. lpp., 261. punkts).
- 182 Attiecībā uz Pamatnostādņu piemērošanu ir jāatgādina, ka tajās paredzētā metodika, lai noteiktu naudas soda apmēru, atbilst shēmai, saskaņā ar kuru tiek noteikta pamatsumma atkarībā no pārkāpuma smaguma un ilguma, kuru palielina, lai ņemtu vērā atbildību pastiprinošus apstākļus, vai samazina, ņemot vērā atbildību mikstinošus apstākļus.
- 183 Tādējādi no judikatūras izriet, ka, piemērojot Pamatnostādnes, pārkāpuma smaguma novērtējums, kas ir nepieciešams, lai noteiktu naudas soda sākumsummu, ir jānoskaidro no novērtējuma par to, kāds ir katra no pārkāpumā iesaistīto uzņēmumu dalības smagums — jautājums, kurš ir jāizvērtē saistībā ar iespējamu atbildību mikstinošu vai pastiprinošu apstākļu piemērošanu (iepriekš 180. punktā minētais spriedums lietā *Carbone Lorraine*/Komisija, 100. punkts; šajā ziņā skat. arī Vispārējās tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedumu lietā T-220/00 *Cheil Jedang*/Komisija, *Recueil*, II-2473. lpp., 189. punkts, un 2009. gada 30. aprīļa spriedumu lietā T-18/03 *CD-Contact Data*/Komisija, Krājums, II-1021. lpp., 95. punkts).

184 Ir jāatgādina, ka Pamatnostādņu 2. un 3. punktā ir paredzēts pielāgot naudas soda pamatsummu atkarībā no noteiktiem atbildību mīkstinošiem vai pastiprinošiem apstākļiem, kuri tiek noteikti katram attiecīgajam uzņēmumam atsevišķi. It īpaši Pamatnostādņu 3. punktā ar virsrakstu “Atbildību mīkstinoši apstākļi” ir noteikts apstākļu, kuriem pastāvot var tikt samazināta naudas soda pamatsumma, neizsmelošs saraksts. Tajā ir minēta uzņēmumu pasīva līdzdarbošanās pārkāpumā, nolīgumu nepiemērošana, pārkāpumu pārtraukšana, tiklīdz Komisija pirmo reizi iejaucas, pamatotas šaubas no uzņēmuma puses attiecībā uz to, vai rīcība patiešām ir pārkāpums, pārkāpumi, kas veikti nolaidības dēļ, kā arī uzņēmuma efektīva līdzdalība procedūrā ārpus Paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas.

185 Turpretī, saistībā ar naudas soda sākumsummas noteikšanu Komisijai nav pienākuma novērtēt atsevišķa uzņēmuma rīcības sekas. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai attiecībā uz sekām, kuras jāņem vērā, lai noteiktu vispārējo naudas soda līmeni, vērā ņemamas ir nevis sekas, kas radušās no faktiskās rīcības, ko izdarījis uzņēmums, bet gan sekas, kas radušās visa pārkāpuma kopā dēļ, kurā uzņēmums piedalījies (iepriekš 34. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 152. punkts, un 2009. gada 12. novembra spriedums lietā *C-554/08 P Carbone-Lorraine*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 21. un 24. punkts).

186 Šajā lietā prasītājas, pirmkārt, būtībā pārmet Komisijai, ka tā saistībā ar pārkāpuma smaguma novērtējumu nav analizējusi pašu prasītāju rīcību. Prasītājas uzsver, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 319.–331. apsvērumā, kvalificējot pārkāpumu kā “sevišķi smagu”, ir koncentrējusies uz aizliegto vienošanos kā tādu, nepievēršot uzmanību dažādo konkurentu un it īpaši *Barlo* individuālajai rīcībai. Taču, kā apgalvo prasītājas, *Barlo* rīcību nevar kvalificēt par sevišķi smagu, tostarp ņemot vērā pārkāpuma svarīgākās raksturiezīmes, kas analizētas apstrīdētā lēmuma 320. apsvērumā.

187 Šajā ziņā ir jānorāda, ka atbilstoši tam, kas izriet no iepriekš minētā, attiecībā uz Pamatnostādņu piemērošanu šāda veida pierādījumus par uzņēmuma individuālu rīcību vajadzības gadījumā ir jāņem vērā stadijā, kurā novērtē atbildību mīkstinošus vai pastiprinošus apstākļus (Pamatnostādņu 2. un 3. punkts), lai pielāgotu noteiktā naudas soda pamatsummu, tostarp atkarībā no pārkāpuma, kurā ir piedalījies uzņēmums, smaguma. Tātad ir jānorāda arguments, ka Komisijai šajā naudas soda apmēra noteikšanas stadijā esot atsevišķi bijusi jāanalizē prasītāju individuālā rīcība.

188 Turklāt prasītājas īsti neapstrīd Komisijas pierādīto pārkāpuma smagumu kā tādu. It īpaši, pat ja tās apgalvo, ka Komisija nav nekādi analizējusi konkrētā ģeogrāfiskā tirgus lielumu, prasītājas neizvirza nekādus pierādījumus, lai apstrīdētu Komisijas secinājuma, ka šis tirgus attiecās uz visu EEZ, pamatotību.

189 Katrā ziņā, kā ir nolēmusi Tiesa, no Pamatnostādnēm izriet, ka horizontālās aizliegtās vienošanās par cenām vai tirgu sadali var kvalificēt kā sevišķi smagus pārkāpumus jau to rakstura dēļ vien, nepastāvot nepieciešamībai, lai Komisija pierādītu pārkāpuma konkrēto ietekmi uz tirgu (Tiesas 2009. gada 3. septembra spriedums lietā C-534/07 P *Prym un Prym Consumer*/Komisija, Krājums, I-7415. lpp., 75. punkts, un 2009. gada 24. septembra spriedums apvienotajās lietās C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P un C-137/07 P *Erste Group Bank u.c.*/Komisija, Krājums, I-8681. lpp., 103. punkts). Par šādām aizliegtajām vienošanām tām piemētošā rakstura dēļ vien pienākas visbargākais naudas sods. To iespējamā konkrētā ietekme uz tirgu un it īpaši jautājums, kādā mērā konkurences ierobežojums ir izraisījis lielāku tirgus cenu nekā tā, kas būtu pastāvējusi aizliegtās vienošanās neesamības gadījumā, nosakot naudas sodu līmeni, nav noteicošs kritērijs (Vispārējās tiesas 2009. gada 6. maija spriedums lietā T-127/04 *KME Germany u.c.*/Komisija, Krājums, II-1167. lpp., 64. punkts). Līdz ar to prasītāju

argumenti, ka to rīcība tirgū neradīja nekādas sekas, katrā ziņā neļauj apstrīdēt “sevišķi smaga” pārkāpuma kvalifikāciju.

- 190 Tātad ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma 331. apsvērumā Komisija bija tiesīga secināt, ka attiecīgā aizliegtā vienošanās bija “sevišķi smags” pārkāpums atbilstoši tā raksturam vien un tādēļ, ka tas aptvēra visu EEZ teritoriju.
- 191 Otrkārt, prasītājas apstrīd Komisijas veikto novērtējumu apstrīdētā lēmuma 332.–336. apsvērumā ar virsrakstu “Diferencēta pieeja”, kurā Komisija tām piešķīra naudas soda samazinājumu 25 % apmērā.
- 192 Pirmām kārtām prasītājas apgalvo, ka naudas soda apmērs pirms 25 % samazinājuma piemērošanas nekādi nenorāda uz diferencētu pieeju, jo šis samazinājums esot tās pašas “matemātiskās formulas” iznākums, kuru piemēroja visiem pārkāpumā iesaistītajiem uzņēmumiem. Prasītājas apgalvo, ka, lai noteiktu naudas soda sākumsummu, Komisija esot ņēmusi par pamatu aptuveni 30 % no produktu no *PMMA* apgrozījuma EEZ, kuru īstenoja pārkāpumā iesaistītie uzņēmumi (apstrīdētā lēmuma 334. apsvērumš).
- 193 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Pamatnostādņu 1.A punkta sestajā daļā ir paredzēta iespēja vienā un tajā pašā pārkāpumā iesaistītiem uzņēmumiem noteikt dažādas sākumsummas, “lai ņemtu vērā nodarījuma īpašo nozīmi un līdz ar to katra uzņēmuma nodarītā kaitējuma reālo ietekmi uz konkurenci īpaši gadījumos, kad uzņēmumi, kuri izdarījuši viena veida konkurences pārkāpumus, būtiski atšķiras pēc apjoma”. Komisija šādi rīkojās apstrīdētā lēmuma 332. un nākamajos apsvērumos. Komisija noteica, ka “piemērojamo naudas sodu skala [ļāva] piemērot uzņēmumiem diferencētu pieeju, lai

ņemtu vērā pārkāpumu izdarītāju faktisko ekonomisko spēju izraisīt ievērojamu kaitējumu konkurencei”, un ka “tas ir piemēroti tad, ja pastāv, kā tas ir šajā lietā, lielas atšķirības pārkāpumā piedalošos uzņēmumu produktu, par kuriem ir noslēgta aizliegta vienošanās, apgrozījumā” (apstrīdētā lēmuma 332. apsvērums). Tāpat ir jānorāda, ka, lai arī no apstrīdētā lēmuma neizriet, ka Komisija ir piemērojusi prasītāju apgalvoto “matemātisko formulu”, tomēr no tā skaidri izriet, ka, lai noteiktu naudas soda sākumsummu, tā ir piemērojusi to pašu kritēriju visiem pārkāpumā iesaistītajiem uzņēmumiem, proti, “apgrozījuma lieluma, kas īstenots, pārdodot tos produktus no *PMMA*, attiecībā uz kuriem bija noslēgta aizliegta vienošanās, kurā piedalījās šie uzņēmumi”, kritēriju (apstrīdētā lēmuma 333. apsvērums).

194 Tomēr pret šādu rīcību nav ko iebilst. Tieši otrādi, tā ļauj ņemt vērā nediskriminējošā veidā objektīvas atšķirības, kas pastāv aizliegtās vienošanās dalībnieku starpā atbilstoši izvirzītajam mērķim, proti, noteikt naudas soda apmēru, ņemot vērā pārkāpumu izdarītāju faktisko ekonomisko spēju izraisīt ievērojamu kaitējumu konkurencei. Tiktāl, ciktāl šīs pieejas sekas ir atšķirīgas sākumsummas, ir jākonstatē, ka Komisija tik tiešām ir piemērojusi patiesi “diferencētu pieeju” Pamatnostādņu izpratnē pretēji tam, ko apgalvo prasītājas.

195 Turklāt ir jāuzsver, ka Komisijas izvēlētajā kritērijā ir ņemts vērā arī fakts, ka prasītāju tieša piedalīšanās aizliegtajā vienošanās tika pierādīta vienīgi attiecībā uz cietajām loksnēm no *PMMA*. Komisija ir skaidri noteikusi, ka “attiecībā uz *Barlo* ir runa vienīgi par cietajām loksnēm no *PMMA*” (apstrīdētā lēmuma 333. apsvērums) un tāpat tā ir ņemusi vērā šī produkta apgrozījumu EEZ mērogā 2000. gadā. Savukārt, kā izriet no lietas materiāliem, prasītājas veica arī aktivitātes lēmumu masu no *PMMA* nozarē. Līdz ar to pirmā pamata otrās daļas pamatotība (skat. iepriekš 152. punktu) neietekmē Komisijas novērtējumu par šo jautājumu.

- 196 Otrkārt, prasītājas apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma 335. apsvērumā piemērotais naudas soda samazinājums 25 % apmērā nav pietiekami pamatots un tas ir nepietiekams. Prasītājas uzskata, ka ar šo samazinājumu būtu jāņem vērā fakts, ka tās nav atbildīgas par aizliegto vienošanos tās kopumā, nevis vienīgi viņu nezināšana par to, vienlaikus tās saucot pie atbildības par vienoto pārkāpumu kopumā. Tādējādi prasītājas uzskata, ka samazinājums, kurā būtu atspoguļojusies *MMA* pārdale dažādu attiecīgo produktu starpā, būtu "absolūts minimums". Prasītājas atgādina, ka saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 5. apsvērumu šī pārdale bija šāda: 49 % cietajām loksņēm, 36 % lējumu masām un 15 % sanitārajiem izstrādājumiem.
- 197 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka prasītājas pamatoti apgalvo, ka fakts, ka tās nav atbildīgas par aizliegto vienošanos kopumā, kā tas arī izriet no pirmā pamata otrās daļas izvērtēšanas, bija jāņem vērā, nosakot naudas soda sākumsummu.
- 198 Kā izriet no iepriekš minētā, atšķirībā no citiem apstrīdētā lēmuma adresātiem prasītājas varēja vainot vienā aizliegtās vienošanās daļā, proti, tajā, kas attiecās uz cietajām loksņēm no *PMMA*. Tādēļ šis konkurences tiesību normu pārkāpums katrā ziņā bija mazāk smags nekā tas, kurā tiek vainoti pārkāpēji, kas piedalījās visās aizliegtās vienošanās daļās un kas vairāk veicināja šīs aizliegtās vienošanās efektivitāti un smagumu nekā pārkāpuma izdarītājs, kas bija iesaistīts tikai vienā šīs pašas aizliegtās vienošanās daļā (šajā ziņā skat. iepriekš 148. punktā minēto spriedumu lietā *IMI* u.c./Komisija, 162. un 164. punkts).
- 199 Tomēr uzņēmumam nekad nevar uzlikt naudas sodu, kura apmērs ir aprēķināts atkarībā no dalības slepenā norunā, par kuru tas nav saukts pie atbildības (iepriekš 144. punktā minētais spriedums lietā *Sigma Technologie*/Komisija, 79.–82. punkts, un iepriekš 148. punktā minētais spriedums lietā *IMI* u.c./Komisija, 157. punkts).

- 200 Piemērojot Pamatnostādnes, šis vērtējums noteikti jāveic stadijā, kad tiek noteikta īpašā sākumsumma, jo atbildību mīkstinošo apstākļu ņemšana vērā ļauj tikai pielāgot naudas soda pamatsummu atkarībā no kārtības, kādā pārkāpuma izdarītājs īsteno aizliedztu vienošanos. Pārkāpuma izdarītājam, kas nav saukts pie atbildības par atsevišķām šīs aizliedztās vienošanās daļām, nevar būt bijusi nozīme minēto daļu īstenošanā (iepriekš 148. punktā minētais spriedums lietā *IMI u.c./Komisija*, 164. punkts).
- 201 Tomēr ir jākonstatē, ka šajā lietā, pat ja Komisija ir pieļāvusi kļūdu attiecībā uz prasītāju atbildības noteikšanu par aizliedztu vienošanos, tā tomēr ir pareizi noteikusi naudas soda apmēru atbilstoši iepriekš izklāstītajiem principiem.
- 202 Pirmkārt, kā izriet no iepriekš minētā (skat. iepriekš 195. punktu), kļūda, kas ir pieļauta, nosakot atbildību par pārkāpumu, neietekmē stadiju, kurā aprēķina naudas soda apmēru, iedalot attiecīgos uzņēmumus vairākās kategorijās atkarībā no apgrozījuma lieluma, kas īstenots, pārdodot tos produktus no *PMMA*, attiecībā uz kuriem bija noslēgta aizliedztā vienošanās, kurā piedalījās šie uzņēmumi.
- 203 Turklāt attiecībā uz prasītāju argumentu, ka no vērā ņemtā apgrozījuma būtu jāizslēdz *Quinn Plastics SA* īstenotais apgrozījums, jo apstrīdētajā lēmumā Komisija atteicās no visiem iebildumiem pret šo sabiedrību, pietiek konstatēt, ka prasītājas neapstrīd Komisijas apgalvojumu, ka fakts, ka šī sabiedrība nav apstrīdētā lēmuma adresāte, nekādi nemaina apgrozījumu, kas īstenots par cietajām loksņēm no *PMMA*, ko var piedēvēt uzņēmumam *Barlo*, kurā ietilpst arī mātessabiedrība, kas ir apstrīdētā lēmuma adresāte, proti, *Quinn Barlo*, kurai pārkāpuma izdarīšanas laikā pilnībā piederēja *Quinn Plastics SA* kapitāldaļas.

- 204 Otrkārt, apstrīdētā lēmuma 335. apsvērumā Komisija piešķīra prasītājām īpašu samazinājumu 25 % apmērā no naudas soda sākumsummas tādēļ, ka “n[ebija] skaidri zināms, vai *Barlo* piedal[ījās] slepenās sarunās par lēmumu masām no *PMMA* vai sanitārajiem izstrādājumiem no *PMMA*”, un ka tātad “šķi[ta], ka *Barlo* nebija zināms vai arī tā varēja arī nezināt par vispārējo pret konkurenci vērsto darbību projektu”.
- 205 Tiesa, šāds samazinājums netika pamatots ar prasītāju atbildības neesamību par tām aizliegtās vienošanās daļām, kas attiecās uz lēmumu masām no *PMMA* vai sanitārajiem izstrādājumiem no *PMMA*, bet tikai tādēļ, ka tās nebija tieši iesaistītas šajās aizliegtās vienošanās daļās vai arī nezināja par tām.
- 206 Tomēr šāds apsvērumus vien neļauj apstrīdēt piešķirto samazinājumu, jo Komisija bija tiesīga piešķirt naudas soda samazinājumu ar šādu pamatojumu.
- 207 Tātad vēl ir jāpārbauda, vai minētais samazinājums, kā arī no tā izrietošā sākumsumma (EUR 15 miljoni) pareizi atspoguļo prasītāju izdarītā pārkāpuma smagumu, kurš jānovērtē, ņemot vērā daļēju apstrīdētā lēmuma 1. panta atcelšanu (skat. iepriekš 152. punktu).
- 208 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, pat ja minētais pārkāpums tika izdarīts tikai attiecībā uz trīs produktiem, tas neietekmē faktu, ka pēc sava rakstura tas ir “sevišķi smags” pārkāpums (skat. iepriekš 189. punktu), kas turklāt attiecās uz visu EEZ teritoriju. It īpaši fakts, ka vienots pārkāpums, to ņemot kopumā, bija vēl smagāks konkurences tiesību

pārkāpums, nekādi nenozīmē, ka prasītāju veiktais pārkāpums pats par sevi nav “sevišķi smags” (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2010. gada 28. aprīļa spriedumu lietā T-448/05 *Oxley Threads*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 37. punkts).

209 Šo secinājumu neatspēko prasītāju arguments, ka neesot ticis pierādīts, ka tās piedalījušās aizliegtās vienošanos raksturojošajās pazīmēs, kas ir izklāstītas apstrīdētā lēmuma 320. apsvērumā. Ņemot vērā iepriekš 180.–187. punktā minētos apsvērumus, noteicošais jautājums naudas soda sākumsummas noteikšanas stadijā nebija pašu prasītāju rīcība, bet gan pārkāpuma, kurā tās piedalījās, raksturīgās pazīmes. Pirmkārt, prasītājas neapgalvo, ka apstrīdētā lēmuma 320. apsvērumā izklāstītās aizliegtās vienošanās raksturīgās pazīmes nav piemērojamas strīdīgajam pārkāpumam tiktāl, ciktāl pārkāpums bija vienīgi par cietajām loksnēm no *PMMA*. Otrkārt, pat ja pieņemtu, ka prasītājas nav tieši piedalījušās visu veidu pret konkurenci vērstajās darbībās, kas minētas apstrīdētā lēmuma 320. apsvērumā, ir jānorāda, ka prasītājas piedalījās sanāksmēs par cietajām loksnēm no *PMMA*, kurās tika tostarp noslēgti nolīgumi par cenām, notika cenu apspriešana un notika apmaiņa ar informāciju par tirgu (skat. iepriekš 60.–78. punktu), un ka šādi tām bija zināms par minētajām pret konkurenci vērstajām darbībām, tostarp tās, kurās prasītājas tieši nepiedalījās vai kuras tās varēja saprātīgi paredzēt (skat. iepriekš 128. punktu).

210 Tātad ir jākonstatē, ka prasītāju izdarītais pārkāpums ir jākvalificē kā “sevišķi smags” pārkāpums atbilstoši Pamatnostādnēm. Jāatgādina, ka Pamatnostādnēs ir noteikts, ka principā par šādiem pārkāpumiem minimālās sākumsummas apmērs ir EUR 20 miljoni.

211 Attiecībā uz prasītāju argumentu, ka būtībā tām piemērotā naudas soda sākumsummai bija jāatspoguļo cieto lokšņu no *PMMA* īpatsvars attiecībā uz visiem produktiem no *PMMA*, par kuriem tika izdarīts vienotais pārkāpums, ir jāatgādina, ka samērīguma

princips paredz, ka Komisijai ir jānosaka naudas soda apmērs proporcionāli apstākļiem, kas ņemami vērā, lai noteiktu pārkāpuma smagumu, un ka tai šajā ziņā ir jāpieņem šie elementi saskaņotā un objektīvi pamatotā veidā (skat. iepriekš 141. punktā minēto spriedumu lietā *BST/Komisija*, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 212 Tomēr, kā izriet no judikatūras, attiecīgā tirgus lielums principā nav obligāts, bet tikai tāds elements, kuru var ņemt vērā kā vienu no elementiem, lai noteiktu pārkāpuma smagumu un naudas soda apmēru (iepriekš 189. punktā minētais spriedums lietā *Prym un Prym Consumer/Komisija*, 55. punkts). Tāpat atbilstoši Pamatnostādnēs iekļautajai metodikai tas nekādi nav noteicošais elements saistībā ar naudas soda sākusmes noteikšanu (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2009. gada 6. maija spriedumu lietā T-116/04 *Wieland-Werke/Komisija*, Krājums, II-1087. lpp., 62.–64. punkts).
- 213 No tā izriet, ka naudas soda sākusmes samazinājumā, kas varēja pienākties prasītājam tādēļ, ka tās piedalījās tikai aizliegtajā vienošanās par cietajām loksnēm no *PMMA*, nebija samērīgi jāatspoguļojas šī produkta īpatsvaram attiecībā uz visiem produktiem no *PMMA*, par kuriem tika izdarīts vienotais pārkāpums. Tieši otrādi, šāds samazinājums nebūtu atbilstošs iepriekš 211. punktā atgādinātajam samērīguma principam, jo, izdarot šādu samazinājumu, nebūtu pietiekami ņemts vērā, ka prasītājas, tāpat kā pārējās apstrīdētā lēmuma adresātes, piedalījās sevišķi smaga veida aizliegtā vienošanās, kas attiecās uz visu EEZ teritoriju.
- 214 Turklāt ir jānorāda, ka prasītāju prasība būtībā samazināt naudas soda sākusmes apmēru par 51 % samazinājuma par 25 % vietā, kuru piešķīra Komisija (skat. iepriekš 196. punktu), ir pamatota nevis ar apgrozījumu, kas īstenots, pārdodot katru no attiecīgajiem trīs produktiem no *PMMA*, bet no izejvielas (*MMA*) sadales starp šiem trīs produktiem, prasītājam nepaskaidrojot, kādēļ tieši šis kritērijs ir atbilstošs, lai novērtētu to izdarītā pārkāpuma smagumu. Savukārt attiecībā uz jautājumu par to, kāda

daļa no apgrozījuma, kas īstenots kopā par trīs produktiem no *PMMA* EEZ teritorijā 2000. gadā, attiecas vienīgi uz cietajām loksnēm no *PMMA*, no Komisijas dokumentiem, ko tā iesniedza pēc Vispārējās tiesas lūguma, izriet, ka vairums no pārkāpumā iesaistītajiem uzņēmumiem, tostarp arī prasītājas, administratīvās procedūras laikā to novērtēja aptuveni 60% apjomā vai pat vairāk, un tikai viens uzņēmums to novērtēja aptuveni 50% apjomā.

- 215 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma 335. apsvērumā prasītājām piemērotā naudas soda sākumsummas samazinājums par 25% pareizi atspoguļo pārkāpuma smagumu, kurā tās piedalījās. No tā izriet, ka, pirmkārt, neraugoties uz kļūdu, kas tika pieļauta, nosakot prasītāju atbildību par aizliegto vienošanos (skat iepriekš 152. punktu), Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, nosakot naudas soda sākumsummu, un, otrkārt, īstenojot Vispārējās tiesas neierobežotas jurisdikcijas kompetenci, šī summa nav vēl vairāk jāsamazina.

- 216 Tātad otrā pamata otrā daļa ir jānoraida.

Par otrā pamata trešo daļu — atbildību mīkstinošu apstākļu kļūdainu novērtējumu

- 217 Prasītājas apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā veiktais novērtējums par atbildību mīkstinošiem apstākļiem nav pietiekami pamatots un ka ar to ir pārkāptas Pamatnostādnes, kā arī samērīguma princips.

— Par pasīvo un nenozīmīgo lomu pārkāpuma īstenošanā

- 218 Prasītājas uzskata, ka Komisijas novērtējums apstrīdētā lēmuma 373. apsvērumā saistībā ar samazinājumu 50 % apmērā par pasīvo un nenozīmīgo lomu ir kļūdaini pamatots, jo šajā apsvērumā ir minēti neprecīzi un nepierādīti apgalvojumi. Līdz ar to šis samazinājums nav pietiekams.
- 219 Šajā ziņā iesākumā ir jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka tad, ja Komisija ir pieņēmusi pamatnostādnes, lai, ievērojot Līgumu, precizētu kritērijus, kurus tā gatavojas piemērot, īstenojot savu rīcības brīvību, no tā izriet šo tiesību automātiska ierobežošana, jo tai jāpielāgojas norādošiem noteikumiem, kurus tā pati ir pieņēmusi (skat. iepriekš 180. punktā minēto 2008. gada 8. oktobra spriedumu lietā *Carbone-Lorraine/Komisija*, 192. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 220 Tomēr no Pamatnostādņu pieņemšanas izrietošā Komisijas rīcības brīvības pašierobežošana nav nesavienojama ar Komisijas būtiskās rīcības brīvības saglabāšanu. Pamatnostādnēs ir iekļauti dažādi mainīgi elementi, kas Komisijai ļauj izmantot tai piešķirto rīcības brīvību atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 noteikumiem, kā tos interpretējusi Tiesa (šajā ziņā skat. iepriekš 212. punktā minēto Vispārējās tiesas spriedumu lietā *Wieland-Werke/Komisija*, 31. punkts, un 2009. gada 30. septembra spriedumu lietā T-161/05 *Hoechst/Komisija*, Krājums, II-3555. lpp., 129. punkts).
- 221 Tādējādi, tā kā Pamatnostādnēs nav obligātas norādes attiecībā uz atbildību mikstinošiem apstākļiem, kas var tikt ņemti vērā, ir jāuzskata, ka Komisija ir saglabājusi zināmu rīcības brīvību, lai vispārīgi novērtētu, kādā mērā naudas soda apmērs atbilstoši atbildību mikstinošiem apstākļiem, iespējams, ir jāsamazina.

- 222 Attiecībā uz atbildību mīkstinājo apstākļi par vienīgi pasīvo vai sekotājas lomu Komisija, īstenojot Pamatnostādņu 3. punkta pirmajā ievilkumā paredzēto pārkāpumu, apstrīdētā lēmuma 373. apsvērumā ir šādi noteikusi:

[...] no 137. un 223. apsvērumā aprakstītajiem faktiem skaidri izriet, ka *Barlo* piedalīšanās aizliegtajā vienošanās nav salīdzināma ar vairumu no pārējiem uzņēmumiem. Šķiet nav daudzi elementi, kuri pierāda, ka *Barlo* ir aktīvi piedalījusies iespējamās pret konkurenci vērstos nolīgumos vai praksē. Pierādītie pret konkurenci vērstie kontakti norāda drīzāk uz to, ka *Barlo* piedalīšanās sanāksmēs bija sporādiska un tā robežojās vienīgi ar to, lai uzņēmums būtu lietas kursā par pret konkurenci vērstiem nolīgumiem vai praksi, kas noslēgti par cietajām loksēm no *PMMA*. Šķiet, ka *Barlo* nav arī piedalījusies daudzās svarīgās daudzpusējās sanāksmēs, kurās tika izstrādātas galvenās nostādnes nolīgumiem par cenām un pret konkurenci vērstai praksei.”

- 223 Ņemot vērā šos apsvērumus, Komisija uzskatīja, ka prasītājam bija “pasīva un nenozīmīga loma”, un Komisija tām piešķīra samazinājumu 50% apmērā no naudas soda, kurš tām būtu uzlikts pretējā gadījumā (apstrīdētā lēmuma 374. apsvēruma).

- 224 Šajā ziņā ir jānorāda, ka no judikatūras izriet, ka kāda uzņēmuma pasīva līdzdarbošanās pārkāpuma īstenošanā nozīmē, ka attiecīgais uzņēmums “neizceļas”, t.i., tas aktīvi nepiedalās viena vai vairāku pret konkurenci vērstu nolīgumu izstrādāšanā. To apstākļu vidū, kas var liecināt par uzņēmuma pasīvo līdzdarbošanos aizliegtas vienošanās ietvaros, var ņemt vērā tā dalības sanāksmēs gadījuma raksturu, salīdzinot ar parastajiem vienošanās dalībniekiem, kā arī tā novēloto ienākšanu tirgū, kas ir pārkāpuma priekšmets, neatkarīgi no uzņēmuma līdzdalības ilguma tajā, vai arī pastāvēt tiešiem apgalvojumiem šajā sakarā, kurus ir pauduši pārējo uzņēmumu pārstāvji, kas

piedalījās pārkāpuma izdarīšanā (skat. Vispārējās tiesas 2010. gada 28. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās T-456/05 un T-457/05 *Gütermann* un *Zwicky*/Komisija, Krājums, II-1443. lpp., 184. un 185. punkts un tajos minētā judikatūra).

225 Tātad ir jākonstatē, ka Komisija pareizi ir ņēmusi vērā atbildību mikstinošo apstākli par prasītāju pasīvo lomu šajā lietā. Tā būtībā noteica, ka *Barlo* piedalīšanos aizliegtajā vienošanās nevarēja salīdzināt ar vairumu no citiem uzņēmumiem, jo pierādītie pret konkurenci vērstie kontakti norādīja drīzāk uz to, ka *Barlo* piedalīšanās sanāksmēs bija sporādiska un tā aprobežojās vienīgi ar to, lai uzņēmums būtu lietas kursā par pret konkurenci vērstiem nolīgumiem vai praksi, kas noslēgti par cietajām loksnēm no *PMMA*.

226 Turklāt no apstrīdētā lēmuma 373. apsvēruma skaidri izriet, ka, novērtējot šo atbildību mikstinošo apstākli, Komisija ir ņēmusi vērā tikai tos faktus, kuri ir analizēti saistībā ar pirmā pamata pirmās daļas pārbaudi. Šajā ziņā ir tostarp jāuzsver, ka apstrīdētā lēmuma 373. apsvērumā ir izdarīta skaidra norāde uz tā 137. apsvērumu, saskaņā ar kuru: “[savā] atbildē uz paziņojumu par iebildumiem [prasītājas] atspēko *B. k-ga* piedalīšanos vairumā sanāksmju, kurās tam bija jāpiedalās”, vienlaikus “apstiprin[ot] *B. k-ga* piedalīšanos četrās sanāksmēs”. Šādos apstākļos konstatējumi, atbilstoši kuriem “šķiet nav daudzi elementi, kuri pierāda, ka *Barlo* ir aktīvi piedalījusies iespējamā pret konkurenci vērstos nolīgumos vai praksē” vai “šķiet, ka *Barlo* nav arī piedalījusies daudzās svarīgās daudzpusējās sanāksmēs”, nevar tikt interpretēti tādējādi, ka prasītājas tiek vainotas aktīvā pret konkurenci vērstu nolīgumu vai prakses izstrādāšanā vai par dalību svarīgās daudzpusējās sanāksmēs. Līdz ar to prasītāju izteiktajai kritikai šajā ziņā nav nozīmes.

227 Turklāt prasītājas apstrīd vienīgi apstrīdētā lēmuma 373. apsvērumu, nepaskaidrojot, kādēļ šīs lietas fakti attaisnotu vēl lielāku samazinājumu, pamatojoties uz analizēto atbildību mikstinošo apstākli.

228 Tādējādi šis iebildums ir jānoraida.

— Par faktisku pārkāpumus izraisīšu nolīgumu vai prakses neīstenošanu

229 Prasītājas uzskata, ka pamatojums, ar kuru Komisija apstrīdētajā lēmumā noraidīja argumentu par faktisku pārkāpumus izraisīšu nolīgumu vai prakses neīstenošanu kā atbildību mikstinošu apstākli (apstrīdētā lēmuma 381. apsvēruma), ir kļūdaini.

230 Apstrīdētā lēmuma 381. apsvērumā Komisija noteica:

“Ja nav neviena pierādījuma par to, ka *Barlo* ir sistemātiski atturējies piemērot nolīgumus par cenām vai klientiem piemērojamo pakalpojumu papildu izmaksu samazināšanu, turpretī ir skaidrs, ka tā guva labumu no informācijas apmaiņas par tirgu un attiecīgi varēja pielāgot savu komercdarbību (iespējams sev atvieglot jaunu tirgus daļu iegūšanu). Turklāt *Barlo* nav nepārprotami atturējies — attiecībā uz citiem uzņēmumiem — sekot kopīgajiem mērķiem, kurus piedāvāja un apstiprināja visi uzņēmumi (neatkarīgi no tā, ka dažās sanāksmēs šie mērķi reizēm tika atklāti aiz nejausības). Komisija tāpat noraida *Barlo* argumentu, saskaņā ar kuru tas, ka faktiski

tā neīstenoja pārkāpumus izraisošos nolīgumus vai praksi, esot atbildību mīkstinošs apstāklis.”

231 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru, lai piemērotu atbildību mīkstinošu apstākli saistībā ar pārkāpumu izraisošu nolīgumu vai prakses nepiemērošanu, kas noteikts Pamatnostādņu 3. punkta otrajā ievilkumā, šim nolūkam ir jāpārbauda, vai ar attiecīgā uzņēmuma norādītajiem apstākļiem var pierādīt, ka laikposmā, kurā prasītāja bija aizliegta vienošanās dalībiece, tā faktiski atturējās no tās piemērošanas, rīkojoties tirgū, ievērojot konkurenci, vai vismaz tas, ka tā skaidri un būtiski pārkāpa pienākumus, kas attiecās uz aizliegta vienošanās īstenošanu, tādā mērā, ka tika traucēta tās darbība (Vispārējās tiesas 2006. gada 15. marta spriedums lietā T-26/02 *Daiichi Pharmaceutical*/Komisija, Krājums, II-713. lpp., 113. punkts, un iepriekš 180. punktā minētais 2008. gada 8. oktobra spriedums lietā *Carbone-Lorraine*/Komisija, 196. punkts).

232 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma 381. apsvērumā Komisija ir pamatojusi savu vērtējumu ar pareiziem kritērijiem saskaņā ar iepriekšējā punktā minēto judikatūru.

233 It īpaši prasītājas nevar pamatoti kritizēt Komisiju, ka tā ir ņēmusi vērā pierādījumu neesamību par to, ka *Barlo* ir sistemātiski atturējusies piemērot nolīgumus par cenām vai novelt papildu pakalpojumu izmaksas uz klientiem, jo tas ir acīmredzami svarīgs pierādījums, lai novērtētu attiecīgo atbildību mīkstinošo apstākli. Turklāt pretēji tam, uz ko šķiet norāda prasītājas, no apstrīdētā lēmuma 381. apsvēruma teksta skaidri izriet, ka tas ir tikai viens elements starp citiem, kura visaptverošs vērtējums lika Komisijai atteikt piemērot attiecīgo atbildību mīkstinošo apstākli.

- 234 Tomēr ar prasītāju izvirzītajiem argumentiem nevar apstrīdēt šo visaptverošo Komisijas vērtējumu.
- 235 Pirmkārt, apstākļi, uz kuriem norāda prasītājas, nav pietiekami, lai pierādītu, ka *Barlo* patiesi atturējās piemērot nolīgumus par cenām vai novēla uz klientiem papildu pakalpojumu izmaksas.
- 236 Prasītājas vienīgi atsauca vispirms uz *B. k-ga* paziņojumiem, atbilstoši kuriem pēc šīm sanāksmēm, kurās piedalījās *Barlo*, nesekoja tās turpmāka rīcība, un pēc tam uz *Atofina* apgalvojumu, kas ir minēts apstrīdētā lēmuma 326. apsvērumā. Attiecībā uz pārējo prasītājas skaidri atzīst, ka tām nebija iespēju sniegt precīzus pierādījumus par cenu politiku laikā no 1999. līdz 2000. gadam.
- 237 Jānorāda, ka *Atofina* apgalvojumā ir minēta *Barlo* tirgus daļas palielināšana cietajām loksnēm no *PMMA* laikā no 2000. līdz 2002. gadam. Ņemot vērā, ka *Barlo* piedalīšanās ilgums pārkāpumā bija laikā no 1998. gada 30. aprīļa līdz 2000. gada 21. augustam, tas nav pierādījums, ar kuru var pierādīt nolīgumu par cenām neīstenošanu un vēl jo mazāk par to sistemātisku neīstenošanu. Attiecībā uz *Barlo* pārstāvja paziņojumiem — tiem pašiem par sevi nav pietiekams pierādījuma spēks, ja nepastāv tos apstiprinoši dokumentāri pierādījumi.
- 238 Tāpat pats par sevi nav noteicošs apstāklis, ka apstrīdētais lēmums neietver pierādījumus, ar ko pierāda, ka *Barlo* ir īstenojusi nolīgumus par cenām. Nevar apgalvot, ka, neesot pierādījumiem par pārkāpumus izraisošu nolīgumu vai prakses īstenošanu, Komisijai bija pienākums šī fakta dēļ vien piešķirt prasītājām naudas soda apmēra samazinājumu.

239 Otrkārt, prasītājas neapstrīd Komisijas vērtējumu, ka *Barlo* guva labumu no sanāksmēs notikušās informācijas apmaiņas par tirgu un attiecīgi tā varēja mainīt savu komercdarbību. Tās tikai vienīgi apgalvo, ka Komisija nav pierādījusi šo pieņēmumu. Tomēr atbilstoši iepriekš 231. punktā minētajai judikatūrai prasītājām bija jānorāda apstākļi, ar ko var pamatot prasīto atbildību mīkstinošo apstākļu atzīšanu, tostarp tādi apstākļi, kas attiecas uz pārkāpuma daļu par iespējamu apmaiņu ar komerciāli svarīgu un konfidenciālu informāciju par tirgu un/vai par pārkāpumā iesaistītajiem uzņēmumiem.

240 Treškārt, prasītājas apstrīd Komisijas vērtējumu, kas minēts apstrīdētā lēmuma 381. apsvēruma otrajā teikumā, tādēļ, ka sanāksmēs, kurās piedalījās *Barlo*, neesot ticis izstrādāts neviens kopīgs mērķis. Tomēr, kā izriet no pirmā pamata pirmās daļas pārbaudes, šis apgalvojums nav pareizs.

241 Turklāt ir jānorāda, ka prasītājas nav apgalvojušas, ka *Barlo* ir vismaz apzināti un ievērojami pārkāpusi savus pienākumus, lai īstenotu šo aizliegto vienošanos tādā mērā, ka tika traucēta tās darbība (skat. iepriekš 231. punktu).

242 No tā izriet, ka prasītāju kritika par Komisijas apstrīdētā lēmuma 381. apsvērumā veikto novērtējumu nav pamatota.

243 Papildus jāuzsver, ka tādos apstākļos kā šajā lietā atteikums atzīt analizēto atbildību mīkstinošo apstākli ir attaisnojams arī ar apstrīdētā lēmuma vispārējo sistēmu.

- 244 No tā, pirmkārt, izriet, ka dažos laikposmos aizliegtā vienošanās nebija pilnībā īstenojama, tās dalībnieki, tostarp *Barlo*, mēdza nepiemērot noslēgtās vienošanās (skat. piemēram, apstrīdētā lēmuma 329. apsvērumu). Tomēr tā ir aizliegtās vienošanās kā tādas darbības raksturīga īpašība un to nevar ņemt vērā kā atbildību mikstinošu apstākli, maksimums to var izmantot saistībā ar analīzi par pārkāpuma smagumu. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka saistībā ar naudas soda sākumsummas noteikšanu Komisija ir pārbaudījusi argumentus attiecībā uz aizliegtās vienošanās darbības neefektivitāti (apstrīdētā lēmuma 321.–329. apsvērumi) un saistībā ar to Komisija tostarp pārbaudīja *Atofina* paziņojumu, uz kuru atsaucās prasītājas (skat. iepriekš 236. punktu). Pat ja Komisija uzskatīja, ka pārkāpumu var kvalificēt kā “sevišķi smagu”, tā tomēr skaidri apgalvoja, ka, nosakot naudas soda apmēru, tā nepamatojas “vienīgi uz [pārkāpuma] īpašu ietekmi [tirgū]” (apstrīdētā lēmuma 321. apsvērumi).
- 245 Otrkārt, pat ja pieņemtu ka *Barlo* rīcība tirgū būtiski atšķirās no pārējo uzņēmumu, kas ir apstrīdētā lēmuma adresāti, rīcības, ir jāatgādina, ka Pamatnostādnes nav norādīts, ka katrs šo Pamatnostādņu 3. punktā uzskaitītais atbildību mikstinošais apstāklis Komisijai vienmēr ir jāņem vērā atsevišķi (iepriekš 189. punktā minētais spriedums lietā *KME Germany* u.c./Komisija, 114. punkts). Piemērojot Pamatnostādnes, Komisijai ir rīcības brīvība, lai kopumā izvērtētu, kādā apmērā veikt naudas soda iespējamo samazināšanu, ņemot vērā visus tos atbildību mikstinošos apstākļus, kuri ir attiecīgajai lietai raksturīgi (Vispārējās tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā *T-44/00 Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, Krājums, II-2223. lpp., 274. un 275. punkts, un 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā *T-50/00 Dalmine*/Komisija, Krājums, II-2395. lpp., 325. un 326. punkts; šajā ziņā skat. arī Vispārējās tiesas 2007. gada 12. septembra spriedumu lietā *T-30/05 Prym* un *Prym Consumer*/Komisija, Krājumā nav publicēts, kopsavilkums — Krājums, II-107*. lpp., 204. punkts).
- 246 Ņemot vērā šīs lietas apstākļus, *Barlo* dalība aizliegtajā vienošanās nebija salīdzināma ar vairumu no citiem uzņēmumiem tādēļ, ka tika atzīts, ka tās loma pārkāpuma īstenošanā bija pasīva un nenozīmīga (apstrīdētā lēmuma 373. apsvērumi), un tas

visprecīzāk atspoguļo *Barlo* piedalīšanās pārkāpumā salīdzinošo smagumu. Katrā ziņā prasītāju iesniegtie pierādījumi, kuri tika izvērtēti iepriekš 236.–241. punktā, nav pietiekami, lai attaisnotu papildu naudas soda sākumsummas samazinājumu papildus tam, kuru Komisija jau piešķīra par pasīvo lomu.

247 Tātad šis iebildums ir jānoraida.

— Par drīzu pārkāpuma izbeigšanu

248 Prasītājas apgalvo, ka nav apstrīdēts, ka pārkāpums, kurā vaino *Barlo*, ir ticis izbeigts, labu laiku pirms Komisija sāka izmeklēšanu. Prasītājas uzskata, ka tas, ka Komisija ir noraidījusi šo atbildību mīkstinošo apstākli, ir acīmredzami pretrunā Pamatnostādņēm, kurās kā atbildību mīkstinošs apstāklis ir noteikta “pārkāpumu pārtraukšana, tiklīdz Komisija pirmo reizi iejaucas (tostarp pārbaudes)”, un prasītājas atspēko Komisijas apstrīdētā lēmuma 384. un 385. apsvērumā sniegto pamatojumu.

249 Šajā ziņā ir jānorāda, ka *Barlo* piedalīšanās pārkāpumā beigu datums ir noteikts ar 2000. gada 21. augustu. Līdz ar to ir skaidrs, ka *Barlo* beidza piedalīties pārkāpumā, pirms Komisija pirmo reizi iejaucas šajā lietā, proti, pirms pārbaudēm, ko tā veica uz vietas 2003. gada 25. un 26. martā (apstrīdētā lēmuma 59. apsvēruma).

250 Tomēr attiecībā uz naudas soda apmēra samazinājumu ar šādu pamatojumu pietiek konstatēt, ka atbilstoši judikatūrai atbildību mīkstinošu apstākli nevar piemērot

saskaņā ar Pamatnostādņu 3. punkta trešo ievilkumu, ja pārkāpums jau ir beidzies pirms datuma, kad pirmo reizi iejaucās Komisija, un neatkarīgi no šādas iejaukšanās (šajā ziņā skat iepriekš 189. punktā minēto 2009. gada 3. septembra spriedumu lietā *Prym* un *Prym Consumer*/Komisija, 105. un 106. punkts).

²⁵¹ Turklāt fakts, ka *Barlo* pēc savas gribas izbeidza pārtraukumu, pirms Komisija uzsāka izmeklēšanu, ir pietiekami ņemts vērā, aprēķinot pārkāpuma perioda ilgumu, līdz ar to prasītājas nevar atsaukties uz Pamatnostādņu 3. punkta trešo ievilkumu (šajā ziņā skat. iepriekš 149. punktā minēto Vispārējās tiesas spriedumu lietā *Amann & Söhne* un *Cousin Filterie*/Komisija, 260. punkts, un 2010. gada 19. maija spriedumu lietā T-21/05 *Chalkor*/Komisija, Krājums, II-1895. lpp., 152. punkts).

²⁵² Tātad prasītāju kritika par Komisijas sniegto vērtējumu apstrīdētā lēmuma 384. un 385. apsvērumā nav pamatota, un šis iebildums ir jānoraida.

— Par programmas, lai panāktu atbilstību konkurences tiesību normām, ieviešanu

²⁵³ Prasītājas uzsver, ka apstrīdētais lēmums grupai *Quinn* ir pirmais lēmums par Savienības konkurences tiesību normu piemērošanu. Prasītājas norāda, ka, tiklīdz grupa uzzināja par izmeklēšanu, tā ieviesa programmu, lai panāktu atbilstību konkurences tiesību normām, un Komisijai par to tika sniegta precīzāka informācija. Šādos īpašos

apstākļos atteikums ņemt vērā šo programmu kā atbildību mikstinošu apstākli neesot pamatots.

254 Šim argumentam nevar piekrist.

255 Pirmkārt, ir jānorāda, ka fakts, ka apstrīdētais lēmums ir pirmais lēmums, ar kuru konstatē, ka prasītājas ir izdarījušas Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu, nav attaisnojums, lai samazinātu naudas soda pamatsummu. Turpretī šis apstāklis ir ticis ņemts vērā, jo Komisija prasītājam nepiemēroja atbildību pastiprinošu apstākli par recidīvu.

256 Otrkārt, ir jāuzsver, ka pasākumu veikšana, lai novērstu jaunu pārkāpumu izdarīšanu, kaut arī ir svarīga, neko nemaina tajā, ka konstatētais pārkāpums ir ticis izdarīts.

257 Treškārt, judikatūrā jau ir nolemts, ka tas vien, ka uzņēmums pieņem programmu, lai panāktu atbilstību konkurences tiesību normām, nav atzīstams par atbilstošu un drošu garantiju tam, ka uzņēmums minētās normas turpmāk un ilgstoši ievēros, kas nozīmē, ka šāda programma nevar būt iemesls, lai Komisija samazinātu naudas sodu tāpēc vien, ka mērķis novērst pārkāpumu, ko tā mēģina nodrošināt, vismaz daļēji jau ir sasniegts (Vispārējās tiesas 2006. gada 5. aprīļa spriedums lietā T-279/02 *Degussa*/Komisija, Krājums, II-897. lpp., 361. punkts; skat. arī iepriekš 127. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *BASF* un *UCB*/Komisija, 52. punkts).

258 Ar šādu pamatojumu šis iebildums ir jānoraida.

— Par peļņas neesamību, preventīvas iedarbības vajadzības neesamību un samērību

- ²⁵⁹ Prasītājas norāda, ka konkurences tiesībās paredzēto naudas sodu mērķis ir, pirmkārt, nepieļaut, ka pārkāpuma izdarītāji gūtu peļņu no pārkāpuma, un, otrkārt, radīt preventīvu iedarbību (apstrīdētā lēmuma 388. apsvērums). Taču šajā gadījumā noteiktais naudas sods neesot samērīgs ar šiem mērķiem, jo, pirmkārt, prasītājas neesot guvušas nekādu peļņu un, otrkārt, ne *Barlo*, ne *Quinn* grupa nekad nav tikušas sodītas par konkurences tiesību pārkāpumu.
- ²⁶⁰ Vispirms ir jāuzsver, ka apstākļi, kurus min prasītājas attiecībā uz šo iebildumu, nav skaidri minēti kā atbildību mīkstinoši apstākļi Pamatnostādņu 3. punktā.
- ²⁶¹ Turpinājumā ir jānorāda, ka Komisija ir pamatoti uzskatījusi, ka šādi apstākļi neattiecas uz naudas soda apmēra samazinājumu.
- ²⁶² Pirmkārt, apgalvojums par peļņas neesamību nav pierādīts. Turklāt šķiet, ka prasītājas atzīst, ka tās varēja gūt peļņu, vienlaikus uzsverot faktu, ka no tā ieguva agrākie uzņēmuma akcionāri, nevis pašreizējie akcionāri, kuriem būs jāuzņemas naudas soda radītās finansiālās sekas. Tomēr ne vien šis apgalvojums nav pamatots, bet arī tam nav nozīmes. Turklāt ir jānorāda, ka attiecībā uz iespējamu gadījumu, kurā tiktu pierādīta pārkāpuma esamība, prasītājas neapstrīd ne to, ka tās ir *Barlo* tiesību pārņēmējas, ne to, ka apstrīdētais lēmums bija jāadresē tieši viņām (skat. iepriekš 5. punktu).

- 263 Katrā ziņā Komisija apstrīdētā lēmuma 388. apsvēruma *in fine* ir pamatoti norādījusi, ka iespējamā peļņas neesamība nemainītu izdarītā pārkāpuma smagumu atbilstoši tam, kā tas ir pierādīts apstrīdētajā lēmumā.
- 264 Otrkārt, attiecībā uz faktu, ka ne *Barlo*, ne *Quinn* grupa nekad nav tikušas sodītas par konkurences tiesību pārkāpumu, ir jānorāda uz šī sprieduma 255. punktu un jākonstatē, ka recidīva neesamība nav atbildību mīkstinošs apstāklis.
- 265 Nepamatots apgalvojums, ka pēc *Barlo* iegūšanas īpašumā pēc “naidīgas” pārņemšanas piedāvājuma pašreizējiem akcionāriem neesot iespēju veikt nopietnu auditu un ka tie neesot zinājuši par pārkāpuma iespējamo pastāvēšanu, nevar ne mazināt izdarītā pārkāpuma smagumu, ne arī ietekmēt naudas soda apmēru, jo tam ir preventīvs mērķis.
- 266 Tātad šis iebildums ir jānoraida.

— Par aktīvu sadarbību ārpus Paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas

- 267 Prasītājas apgalvo, ka tās ir pilnībā sadarbojušās ar Komisiju visā administratīvās procedūras laikā. Prasītājas esot īstenojušas sadarbību, meklējot apstiprinājumu faktiem, kuri tām nav bijuši tūlītēji pieejami, un tās esot pielikušas vērā ņemamas pūles šajā nolūkā. Prasītājas uzskata, ka apstrīdētajā lēmumā Komisijai nebija pamatojuma atteikties ņemt vērā šo aspektu kā atbildību mīkstinošu apstākli.

- 268 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Pamatnostādņu 3. punkta sestajā ievilkumā Komisija kā atbildību mikstinošu apstākli ir paredzējusi efektīvu uzņēmuma līdzdalību procedūrā ārpus Paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas.
- 269 Šajā lietā Komisija apstrīdētā lēmuma 392. apsvērumā konstatēja, ka atbilstoši iepriekš minētajai tiesību normai tā ir pārbaudījusi, vai pārkāpumā iesaistīto uzņēmumu sadarbība tai atviegloja pārkāpuma pastāvēšanas konstatēšanu. Apstrīdētā lēmuma 393. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka, ņemot vērā ļoti ierobežoto šo uzņēmumu veiktās sadarbības apjomu un nozīmību, kā arī faktu apstrīdēšanu ārpus šīs ierobežotās sadarbības, nepastāv nekādi citi apstākļi, kuru sekas būtu naudas sodu apmēra samazinājums ārpus Paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas, kura katrā ziņā slepeno aizliegto vienošanos jomā varētu būt vienīgi uzņēmuma rakstura.
- 270 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Komisija ir pamatoti uzskatījusi, ka slepeno aizliegto vienošanos gadījumā Pamatnostādņu 3. punkta sestā ievilkuma piemērošanai jābūt ar izņēmuma raksturu.
- 271 Šīs tiesību normas piemērošanas sekas nevar būt tādas, kas kaitē Paziņojuma par sadarbību lietderīgai iedarbībai. Savukārt no šī paziņojuma skaidri izriet, ka tajā ir noteikta shēma to uzņēmumu sadarbības ar Komisiju, tai veicot izmeklēšanu, atbalstīšanai, kuri piedalās vai ir piedalījušies slepenās aizliegtās vienošanās, kas ietekmē Kopienas. No tā izriet, ka uzņēmumi principā var saņemt naudas soda apmēra samazinājumu par sadarbību tikai tad, ja tie izpilda šajā paziņojumā paredzētos nosacījumus.
- 272 Jau ir nolemts, ka, piemēram, Komisijai ir pieļaujams piemērot Pamatnostādņu 3. punkta sesto ievilkumu vienīgi tam uzņēmumam, kurš tai pirmais sniedz tādu informāciju, kas ļauj paplašināt izmeklēšanu un veikt vajadzīgos pasākumus, lai pierādītu

smagāku vai ilgāku pārkāpumu (Vispārējās tiesas 2010. gada 19. maija spriedums lietā T-11/05 *Wieland-Werke* u.c./Komisija, Krājumā nav publicēts, 232. punkts, skat. arī 234. punktu).

- ²⁷³ Šajā lietā, pirmkārt, ir jānorāda, ka prasītājas pietiekami detalizētā veidā nepaskaidro, kādēļ un cik lielā mērā viņu sadarbība būtu ļāvusi Komisijai pierādīt apgalvotos faktus.
- ²⁷⁴ Otrkārt, pat ja no pirmā pamata pirmās daļas analīzes izriet, ka dažu pierādījumu apstiprinājums, ko prasītājas sniedza savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem, palīdzēja Komisijai pierādīt, ka *Barlo* piedalījās vairākās pret konkurenci vērstās saņēmēs, tomēr ir jāuzsver, ka prasītājas turpināja apstrīdēt tieši pašu faktu, ka ar minēto atbildi uz paziņojumu par iebildumiem varēja pierādīt, ka prasītājas ir atbildīgas par aizliegto vienošanos.
- ²⁷⁵ Šādos apstākļos nav pierādīts, ka būtu jāatzīst tāds atbildību mīkstinošs apstāklis, kura pastāvēšanu tika lūgts atzīt.
- ²⁷⁶ Tātad šis iebildums ir jānoraida.
- ²⁷⁷ Visbeidzot, ir jānoraida atsevišķi prasītāju izvirzītie argumenti saistībā ar otro pamatu tiktāl, ciktāl tie ir jāsaprot kā tādi, kuri attiecas uz pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu saistībā ar naudas soda apmēra noteikšanu un tostarp par piešķirto samazinājumu apmēru (skat. iepriekš 196., 217. un 218. punktu). No iepriekš minētā izriet, ka Komisija ir pietiekami izklāstījusi vērtējuma elementus, kas tai ir ļāvuši noteikt prasītāju izdarītā pārkāpuma smagumu un ilgumu, tostarp 335. un 372.–374. apsvērumā ir sniegts pamatojums, kādēļ Komisija nolēma piešķirt prasītājām naudas soda

samazinājumus. Tādējādi Komisija ir izpildījusi būtiskās formas prasības, kas veido pienākumu norādīt pamatojumu (šajā ziņā skat. Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-248/98 P *KNP BT/Komisija*, *Recueil*, I-9641. lpp., 42. punkts). It īpaši ir jākonstatē, ka pienākums norādīt pamatojumu neliek Komisijai savā lēmumā norādīt skaitļus saistībā ar naudas soda aprēķināšanas veidu (skat. iepriekš 131. punktā minēto spriedumu lietā *Microsoft/Komisija*, 1361. punkts un tajā minētā judikatūra) un līdz ar to tai nebija pienākuma vēl sīkāk pamatot piešķirto samazinājumu apmērus.

Secinājums

- 278 No visa iepriekš minētā izriet, ka apstrīdētais lēmums ir jāatceļ tiktāl, ciktāl tajā, pirmkārt, ir atzīta prasītāju atbildība par dalību aizliegtā vienošanās laikā no 1998. gada 1. novembra līdz 2000. gada 23. februārim, un, otrkārt, tiktāl, ciktāl tajā ir konstatēts, ka prasītājas ir pārkāpušas EKL 81. panta 1. punktu un EEZ līguma 53. pantu, piedaloties nolīgumu un saskaņotu darbību kopumā ne tikai attiecībā uz cietajām loksnēm no *PMMA*, bet arī attiecībā uz lēmumu masām no *PMMA* un sanitārajiem izstrādājumiem no *PMMA*. Prasījumi atcelt tiesību aktu pārējā daļā ir jānoraida.
- 279 Attiecībā uz naudas soda apmēra noteikšanu no visa iepriekš minētā izriet, ka, pirmkārt, Komisijas piemērotais naudas soda sākumsummas palielinājums par 20 % apstrīdētā lēmuma 353. apsvērumā ir jāaizstāj ar 10 % palielinājumu un, otrkārt, prasījumi par naudas soda samazinājumu pārējā daļā ir jānoraida.
- 280 Līdz ar to prasītājam uzliktā naudas soda apmērs saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 2. pantu ir jānosaka EUR 8 250 000 apmērā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 281 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Atbilstoši Reglamenta 87. panta 3. punktam, ja lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs vai ja pastāv izņēmuma apstākļi, Vispārējā tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.
- 282 Šajā lietā prasītāju prasījumi ir daļēji apmierināti un līdz ar to Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs attiecībā uz tās prasījumu pilnībā noraidīt prasību. Tomēr arī prasītājam spriedums ir daļēji nelabvēlīgs tiktāl, ciktāl to prasība bija pilnībā atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas attiecas uz prasītājam. Līdz ar to būtu taisnīgi novērtēti lietas apstākļi, izlemjot, ka prasītājas sedz 60 % no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina 60 % no Komisijas tiesāšanās izdevumiem un ka Komisija sedz 40 % no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina 40 % no prasītāju tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (trešā palāta)

nospriež:

- 1) atcelt Komisijas 2006. gada 31. maija Lēmuma C(2006) 2098, galīgā redakcija, par EK līguma 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/F/38.645 — Metakrilāti) 1. pantu, pirmkārt, tiktāl, ciktāl ar to ir konstatēts, ka *Quinn Barlo Ltd*, *Quinn Plastics NV* un *Quinn Plastics GmbH* ir pārkāpušas EKL 81. pantu un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) 53. pantu, piedaloties nolīgumu un saskaņotu darbību kopumā ne

tikai attiecībā uz cietajām loksņēm no polimetilmetakrilāta, bet arī attiecībā uz lējumu masām no polimetilmetakrilāta un sanitārajiem izstrādājumiem no polimetilmetakrilāta, un, otrkārt, tiktāl, ciktāl tajā ir atzīta šo sabiedrību atbildība par dalību aizliegtā vienošanās laikā no 1998. gada 1. novembra līdz 2000. gada 23. februārim;

- 2) naudas soda apmērs, par kura samaksu ir solidāri atbildīgas *Quinn Barlo*, *Quinn Plastics NV* un *Quinn Plastics GmbH* saskaņā ar Lēmuma C(2006) 2098, galīgā redakcija, 2. pantu, ir jānosaka EUR 8 250 000 apmērā;
- 3) pārējā daļā prasību noraidīt;
- 4) *Quinn Barlo*, *Quinn Plastics NV* un *Quinn Plastics GmbH* sedz 60 % no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina 60 % no Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumiem;
- 5) Komisija sedz 40 % no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina 40 % no *Quinn Barlo*, *Quinn Plastics NV* un *Quinn Plastics GmbH* tiesāšanās izdevumiem.

Czúcz

Labucka

Gratsias

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2011. gada 30. novembrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Strīda priekšvēsture	II - 7965
Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi	II - 7971
Juridiskais pamatojums	II - 7973
Par pirmo pamatu — EKL 81. panta pārkāpumu	II - 7973
Par pirmā pamata pirmo daļu par kļūdainu vērtējumu attiecībā uz sanāksmēm un citiem kontaktiem vai informācijas apmaiņu, kurā būtu vainojama <i>Barlo</i>	II - 7974
— Par četrām sanāksmēm, kurās <i>Barlo</i> klātbūtne tiek atzīta	II - 7974
— Par apstrīdēto sanākumi Barselonā (Spānija) 1999. gada maijā vai jūnijā (apstrīdētā lēmuma 164. apsvērums)	II - 7992
— Par citu kontaktu vai apmaiņas ar informāciju neesamību, kurā būtu piedalījusies <i>Barlo</i>	II - 8000
— Secinājums par pirmā pamata pirmo daļu	II - 8002
Par pirmā pamata otro daļu — kļūdainu novērtējumu saistībā ar <i>Barlo</i> piedalīšanos “vienotā un kopīgā pret konkurenci vērstā shēmā” attiecībā uz trīs produktiem no PMMA	II - 8002
Par pirmā pamata trešo daļu — kļūdainu <i>Barlo</i> piedalīšanās turpinātā pārkāpumā novērtējumu	II - 8011
Par otro pamatu — Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punkta, Pamatnostādņu un samērīguma principa pārkāpumu	II - 8015
Par otrā pamata pirmo daļu — kļūdainu apgalvotā pārkāpuma ilguma novērtējumu	II - 8016

Par otrā pamata otro daļu — apgalvotā pārkāpuma smaguma nepareizu novērtējumu	II - 8018
Par otrā pamata trešo daļu — atbildību mīkstinošu apstākļu kļūdainu novērtējumu	II - 8029
— Par pasīvo un nenozīmīgo lomu pārkāpuma īstenošanā	II - 8030
— Par faktisku pārkāpumus izraisošu nolīgumu vai prakses neīstenošanu ..	II - 8033
— Par drīzu pārkāpuma izbeigšanu	II - 8038
— Par programmas, lai panāktu atbilstību konkurences tiesību normām, ieviešanu	II - 8039
— Par peļņas neesamību, preventīvas iedarbības vajadzības neesamību un samērību	II - 8041
— Par aktīvu sadarbību ārpus Paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomas	II - 8042
Secinājums	II - 8045
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 8046